

SATAKUNNAN AMMATTIKORKEAKOULU

Anette Maja

YLEISKUSTANNUSTEN KOHDISTAMINEN ESR-
HANKKEELLE

LIIKETALouden KOULUTUSOHJELMA

Taloushallinnon suuntautumisvaihtoehto

2006

YLEISKUSTANNUSTEN KOHDISTAMINEN ESR-HANKKEELLE

Anette Maja
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalous, matkailu, tietojenkäsittely ja viestintä Pori
Liiketalouden koulutusohjelma
Taloushallinnon suuntautumisvaihtoehto
Lokakuu 2006
Marja-Liisa Jullenmaa
UDK: 336.12, 339.9, 657.47
Sivumäärä: 57

Avainsanat: ESR-ohjeet, kohdistamismenetelmät, laskentamallit

Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda excel-pohjaiset laskentamallit ESR-hankkeiden yleiskustannusten kohdistamiseen ja selvittää yleiskustannusten kohdistamismenetelmiä. Suurin osa hankkeen toiminnasta aiheutuneista kustannuksista on ESR-ohjeiden mukaan hyväksyttävissä kustannuksia. Kaikkia kustannuksia, eritoten yleiskustannuksia, ei kuitenkaan aina siirretä hankkeille, sillä siirron vaatimaa työmäärää pidetään suurena hyötyyn nähden. Kokonaiskustannuksiin verrattuna yleiskustannusten määrä on useimmiten pieni, kuten Entrecare-hanke osoitti. Siirrot kannattaa useimmiten tehdä, sillä rahoittaja on antanut rahoituksen niin yleiskustannuksiin kuin niiden kohdistamisesta aiheutuneeseen työpanokseenkin.

Yleiskustannusten kohdistamisen helpottamiseksi laskettiin kappalehintoja tulosteille ja kopioille, luotiin mallit vuokra- ja siivouskustannusten jakamiseen sekä laskettiin tieto- ja viestintätekniikan kustannukset työhuoneen pinta-alan mukaan. Kohdistettavia yleiskustannuksia selvitettyä keskusteltiin projektisihteerien kanssa ja haastateltiin hanketoiminnassa mukana olleita taloushallinnon ammattilaisia.

Kustannusten kohdistamisessa on erilaisia menetelmiä, joista tässä käsiteltiin perinteisen laskentajärjestelmän lisäyslaskentaa sekä toimintoperusteista laskentajärjestelmää. ESR-hankkeiden yleiskustannusten kohdistamiseen soveltuu toimintoperusteisen laskentajärjestelmän ja lisäyslaskennan yhdistelmä.

Jokaiselle kustannukselle luotiin excel-pohjainen laskentamalli ja mallit ovat projektisihteerien käytettävissä ja muokattavissa. Laskentamallissa on valmiiksi luotu kaavat yleiskustannusten kohdistamiseen ja syötetty perustiedot. Laskentamallin käyttäjän tulee ainoastaan päivittää tiedot koskemaan omaa siirtoaan sekä lisätä vaadittavat luvut ennalta määrättyihin soluihin.

Laskentamallien tarkoituksena on madaltaa yleiskustannusten siirtojen tekemistä antamalla esitäytetyt taulukot. Lisäksi yhtenäisiä malleja käyttämällä saadaan Satakunnan ammattikorkeakoulun hankkeiden yleiskustannusten kohdistettua samalla menetelmällä ja hankkeiden rahoittajien on helpompi seurata siirtojen oikeellisuutta.

THE ALLOCATION OF OVERHEAD COSTS ON ESF PROJECTS

Anette Maja

Satakunta University of Applied Sciences

School of Business, Tourism, Business Information Systems, Media and Communication Pori

Degree Programme in Business and Administration

Financial Administration

October 2006

Marja-Liisa Jullenmaa

UDC: 336.127, 339.9, 657.47

Number of pages: 57

Key words: ESF directions, cost allocation methods, calculation methods

The aim of the thesis was to create Excel-based calculating models for the allocation of overhead costs in ESF projects and to clarify the overhead allocation methods. Most of the costs generated by the project activities are acceptable costs by the ESF directions. All costs, especially the overheads, aren't always transferred to projects, as the amount of work the overhead cost transfer demands is considered too great in comparison with the benefit gained. The amount of overhead costs in comparison with total costs is usually quite small as Entrecare project showed. In most cases it is advisable to make the transfers, because the financier has provided funding for both overhead costs and the contribution their allocation requires.

In order to facilitate the allocation of overhead costs unit prices were calculated for prints and photocopies, a model was created for dividing the rent and cleaning costs and the wage costs of the information and communication technology unit were calculated in proportion to the workroom area. When looking into the overheads to be allocated project assistants were discussed with and financial administration specialists involved in project activities were interviewed.

There are various methods for cost allocation, of which job costing within the traditional calculating method and a function-based calculating method were discussed here. For the purpose of allocating overhead costs on ESF projects a combination of job costing and function-based calculating method is the most suitable.

An excel-based calculation model was created for each cost and they are now in the use of and subject to revision by project assistants. In the calculation model there are formulas created for the allocation of overheads and basic information has been fed. The users of the calculation model only need to update the data to match their own transfer and to add the necessary figures in the set cells.

The purpose of the calculation models is to facilitate the transfer of overhead costs by providing pre-filled tables. In addition, by using uniform models the overhead costs in the projects of Satakunta University of Applied Sciences can be allocated with one method which makes it easier for the project financiers to follow the correctness of the transfers.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
1.1 Taustaa	6
1.2 Työn tavoitteet ja käytännön menetelmät	7
1.3 Työn rajaus ja rakenne	8
2 SAMKIN T&K-TOIMINTA	9
3 EUROOPAN SOSIAALIRAHASTO	12
3.1. Euroopan sosiaalirahasto.....	13
3.2 ESR-hankkeen käynnistäminen	13
3.2.1 ESR-hankkeen hakemuksen suunnittelu	13
3.2.2 Rahoitettavan ESR-hankkeen valinta.....	14
3.2.3 ESR-hankkeen toteutus	15
3.2.4 ESR-hankkeen seuranta ja raportointi.....	15
3.3 Euroopan sosiaalirahasto Satakunnassa	16
4 ESR-HANKKEIDEN TALOUSHALLINTO.....	17
4.1 ESR-hankkeiden kustannukset.....	17
4.1.1 ESR-hankkeiden kustannusryhmät	18
4.1.2 Hyväksyttävät kustannukset.....	20
4.1.3 Ei-hyväksyttävät kustannukset.....	22
4.2 Yleiskustannusten osuus esimerkkihankkeen kokonaiskustannuksissa.....	23
4.2.1 Yleistietoa esimerkkihankkeesta.....	24
4.2.2 Aineet, tarvikkeet ja toimistokulut.....	24
4.2.3 Henkilöstökulut	25
4.2.4 Vuokratulot	26
4.2.5 Yleiskustannusten osuus	26
5 KUSTANNUSTEN KOHDISTAMISMENETELMÄT.....	27
5.1 Lisäyslaskenta	28
5.2 Toimintoperusteinen laskentajärjestelmä.....	30
6 YLEISKUSTANNUSTEN KOHDISTAMISEEN LIITTYVIÄ ONGELMIA. 33	
6.1. Yleiskustannusten kohdistamisesta aiheutuneita ongelmia	33
6.2 Yleiskustannusten kohdistamisen helpottuminen	34
6.3 Rahoittajan suhtautuminen yleiskustannuksiin	34
7 YLEISKUSTANNUSTEN KOHDISTAMINEN.....	36

7.1 Työajan perusteella kohdistettavat kustannukset.....	37
7.1.1 Tietokoneohjelmien kuukausimaksut.....	38
7.1.2 Puhelut	38
7.2 Pinta-alan ja työajan mukaan kohdistettavat kustannukset.....	38
7.2.1 Huonevuokra	39
7.2.2 Tieto- ja viestintätekniikka.....	40
7.2.3 Siivous.....	41
7.3 Kappalemäärän mukaan kohdistettavat kustannukset.....	42
7.3.1 Kopiot ja tulosteet	42
7.3.2 Postitus	43
8 POHDINTA	44
8.1 Työn yhteenveto.....	44
8.2 Työn tulosten arviointi, tavoitteiden saavuttaminen	45
8.3 Opinnäytetyöprosessin arviointi	46
LÄHTEET	48

1 JOHDANTO

1.1 Taustaa

Työskentelen Satakunnan ammattikorkeakoulussa (SAMK) liiketalouden, matkailun ja kulttuurin toimialalla tutkimus ja kehittämistoiminnan projektisihteerinä. Satakunnan ammattikorkeakoulu on toiminut vakinaisena 1.8.1997 lähtien ja hallinnoinut osittain tai kokonaan julkisrahoitteisia hankkeita alusta alkaen. Hankkeiden tutkimuskohteet ovat olleet kolmelta eri toimialalta: liiketalouden, matkailun ja kulttuurin, tekniikan ja merenkulun sekä sosiaali- ja terveystieteiden toimialoilta tutkimuskohteiden vaihdellessa automaatiotekniikasta palveluseteliin ja digitelevisioformaatin luomiseen.

Pääasiallinen tehtäväni on Euroopan unionin rahoittamien hankkeiden taloushallinto. Olen reilun kolmevuotisen työurani aikana törmännyt useasti hankkeiden yleiskustannuksien kohdistamisesta aiheutuviin ongelmiin. Yleiskustannukset ovat EU-rahoitteisten hankkeiden rahoittajien hyväksymiä kustannuksia, mutta niiden kohdistamiselle täytyy olla perusteet, jotta kustannukset hyväksytään. Yleiskustannukset ovat yleensä melko pieniä summia ja niiden laskenta ja siirtäminen hyötyyn nähden pieni. Projektisihteeereillä ei ole aikaa paneutua ongelmaan ja näin ollen yleiskustannuksia saattaa jäädä usein siirtämättä. Tai jos siirtoja tehdään, niin niissä ei välttämättä ole yhtenäistä käytäntöä SAMK:n sisällä eikä menetelmä ole vuosittain sama. Ehdotin liiketalouden, matkailun ja kulttuurin toimialan tutkimusjohtaja Cimmo Nurmelle, että voisin opinnäytetyönäni tehdä tarvittavat laskentapohjat ja ohjeistuksen yleiskustannusten kohdistamiseen. Valmiit laskentamallit yhtenäistävät SAMK:n siirtoja ja helpottavat projektisihteerien työtä.

1.2 Työn tavoitteet ja käytännön menetelmät

Työhöni projektisihteerinä kuuluu erilaisten EU-rahoitteisten hankkeiden taloushallinto ja muut hankkeen etenemiseen vaikuttavat tehtävät. Taloushallinnon tehtäviin kuuluu muun muassa kustannusten kohdistaminen hankkeille ja eritoten yleiskustannusten kohdistamisen kohdalla on noussut esiin ongelmia. Opinnäytetyöni tavoitteena on selvittää lukijalle, miten yleiskustannukset voidaan siirtää hankkeille. Yleiskustannukset ovat hankkeelle hyväksyttäviä kustannuksia, jos ne liittyvät olennaisesti hankkeen toimintaa ja niiden yhteys voidaan osoittaa kuuluvan hankkeelle (Työministeriö 2006a [verkkodokumentti]). Yleiskustannuksia ei voi siirtää hankkeelle pelkän prosenttijaon tai summittaisen määrän mukaan, vaan ne tulee laskea todellisen käytön mukaan.

Työn tavoitteena on helpottaa yleiskustannusten kohdistamista. Yleiskustannukset jätetään helposti siirtämättä työn vaativuuden ja summien pienuuden vuoksi. Luon opinnäytetyössäni excel-pohjaiset laskentamallit yleiskustannusten kohdistamiselle helpottamaan projektisihteerien työtä. Kerään haastattelujen ja keskustelujen kautta tietoa muiden projektisihteerien tekemistä yleiskustannusten siirroista ja luon niillekin laskentapohjat. Näin ollen saan kerättyä ns. hiljaista tietoa ja jaettua sitä muille projektisihteeereille. Tällä hetkellä projektisihteerit toimivat kolmella toimialalla melko kaukana toisistaan ja jokainen siirtää yleiskustannuksia omalla tavallaan. Siirroissa ei ole yhtenäistä käytäntöä.

Opinnäytetyöni on toiminnallinen opinnäytetyö omakohtaisen tutkimustavoitteen ja käytännön ohjeistuksen valmistamisen vuoksi. Toiminnallinen opinnäytetyö on vaihtoehto tutkimukselliselle opinnäytetyölle ja se soveltuu aloille, joissa taidot, käytännöllisyys ja sovellettavuus ovat tärkeitä. Toiminnallinen opinnäytetyö etsii vastauksia sekä käytännöllisiin että teoreettisiin ongelmiin esimerkiksi valmistamalla toiminnan ohjeistuksen, opastamalla tai järjestämällä toimintaa. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 7 - 9)

Käytän opinnäytetyön tekemisessä erilaisia menetelmiä. Teorian selvittämiseen ja laskentamallien tekemisen apuna käytän kirjallisuuden tutkimista, dokumenttien tarkastelua ja haastattelua. Tutkin erilaisia kustannuslaskennan oppaita sekä ESR-

rahoituksen ohjeita. Haastattelen rahoittajien edustajia sekä projektimaailmassa kauan mukana olleita projektisihteereitä sekä muita taloushallinnon kanssa työskenteleviä. Lisäksi yhtenä menetelmänä on osallistuva havainnointi projektisihteerinä työskentelemisen johdosta. Olen itse päivittäin tekemisissä tutkimieni asioiden kanssa.

1.3 Työn rajausta ja rakenne

Työssäni kerron EU-rahoitteisista hankkeista Euroopan sosiaalirahaston rahoittamien eli ESR-hankkeiden taloushallinnosta ja sen haasteista. Rajaan selvityksen ESR-hankkeisiin, sillä pääosa SAMK liiketalouden, matkailun ja kulttuurin toimialan EU-rahoitteisista hankkeista on ESR-rahoitteisia. EU-rahoitteisia rahastoja on neljä (EU-rahoituksen opas 2005 [verkkodokumentti]), joissa jokaisella on omat ohjeet. EU rahoittaa myös erilaisia yhteisöaloitteita ja tavoiteohjelmia rakennerahastojen kautta (EU-rahoituksen opas 2005 [verkkodokumentti]). Yleiskustannusten kohdistamisen ohjeet rajaan TE-keskuksen ohjeisiin, sillä niiden ohjeet parhaiten. Rahoittajilla on melko samankaltaiset ohjeet, mutta pieniä eroavaisuuksia löytyy. Jos tekee yleiskustannusten siirtoja muiden rahoittajien rahoittamille hankkeille antamieni ohjeiden mukaan, kannattaa siirtojen oikeellisuus tarkastaa rahoittajalta. Teen yleiskustannusten kohdistamisten pohjat SAMK liiketalous, matkailu, tietojenkäsittely ja viestintä Porin tositteiden pohjalta.

Työni etenee jatkossa siten, että selvitän lukijalle kappaleessa 2 SAMKin T&K-toiminnan volyyymiä. Kappaleessa 3 kerron mitä ESR-hankkeet ovat ja millaisia haasteita ESR aiheuttaa hankkeen toteuttajalle. Seuraavassa kappaleessa kerron erilaisista kustannuksista sekä käyn läpi ESR:n hyväksymät kustannukset. Entrecare – hyvinvointialan yrittäjyyden kasvuprojekti pilottina Satakunta ja Etelä-Pohjanmaa -projektin avulla selvitän yhden ESR-hankkeen yleiskustannuksia. Lopuksi pureudun kappaleessa 5 kustannusten kohdistamismenetelmiin ja kappaleessa 7 luon laskentamallit ja ohjeistuksen yleiskustannusten siirroille.

Opinnäytetyöni tavoitteena on luoda konkreettiset laskentamallit yleiskustannusten kohdistamiseen. Laskentamallit ja ohjeistus jaetaan kaikille halukkaille sekä

sähköisenä että paperiversiona. Lisäksi esittelen valmiin työni SAMKin projek-tisihteereille ja jaan heille cd-levyt sekä ohjeistan samalla tarkemmin siirtojen tekemisessä. Jokainen voi muokata sähköistä laskentapohjaa omiin tarpeisiinsa sopivaksi.

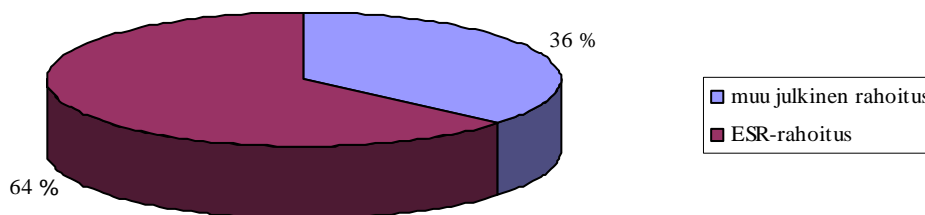
2 SAMKIN T&K-TOIMINTA

Satakunnan ammattikorkeakoulu on yksi Satakunnan alueen hankehallinnoijista. SAMK on hallinnoinut useita erilaisia ja eri rahoitteisia projekteja. Yksi näistä on ESR-rahoitteinen Entrecare - hyvinvointialan yrittäjyyden kasvuprojekti pilottina Satakunta ja Etelä-Pohjanmaa, joka toimii tämän opinnäytetyön esimerkkihankkeena yleiskustannuksien määrään tutustuttaessa.

SAMKin tutkimus ja kehittämistoiminta jakautui 1.6.2005 alkaen kolmelle toimialalle; liiketalous, matkailu ja kulttuuri, tekniikka ja merenkulku sekä sosiaali- ja terveys. Tätä ennen O'Sata tutkimus ja kehitys koordinoi keskitetysti SAMKin tutkimus ja kehittämistoimintaa toimialojen ja täydennyskeskuksen erikseen hallinnoimien hankkeiden lisäksi. O'Sata tutkimus ja kehityksessä on vuosien 1997 - 2003 aikana käynnistynyt yhteensä 259 projektia, joista tekniikan ja merenkulun toimialalla 155, liiketalouden, matkailun ja kulttuurin toimialalla 49, sosiaali- ja terveysalalla 17 sekä monialaisia projekteja 38. Osittain tai kokonaan julkisrahoitteisia projekteja kaikista aloitetuista projekteista on 102 eli 39,4 % kaikista hankkeista. (SAMK 2006b [verkkodokumentti].)

Uudempaa, koko SAMKia koskevaa tietoa projektimääristä ei ole saatavissa, sillä yhteisesti kerätään ainoastaan projektien rahoitukset. Liiketalouden, matkailun ja kulttuurin toimialan tutkimus ja kehittämistoiminnassa on käynnissä (elokuu 2006) 17 julkisella rahoituksella rahoitettavaa hanketta, joista ESR-rahoituksella on rahoitettu 5 hanketta (M. Lehto, henkilökohtainen tiedonanto 21.8.2006). ESR-rahoitukseen paneudutaan tarkemmin kappaleessa 3.

Hankkeiden rahoitus €

Kuvio 1. SAMK liiketalouden, matkailun ja kulttuurin toimialan hankkeiden rahoituksen jakautuminen (M. Lehto, henkilökohtainen tiedonanto 21.8.2006).

SAMK liiketalouden, matkailun ja kulttuurin toimialan kaikkien julkisrahoitteisten hankkeiden kokonaisrahoitus on 2 017 000 euroa, josta ESR:n rahoittamien hankkeiden osuus on 64 % eli 1 283 000 euroa ja muun julkisen rahoituksen osuus 36 % eli 734 000 euroa. ESR-rahoituksen rahoittajina ovat olleet Satakunnan TE-keskus, Satakuntaliitto ja Länsi-Suomen lääninhallitus ja muun julkisen rahoituksen rahoittajina mm. yritykset, SAMK, kunnat, säätiöt ja rahastot. (M. Lehto, henkilökohtainen tiedonanto 21.8.2006.)

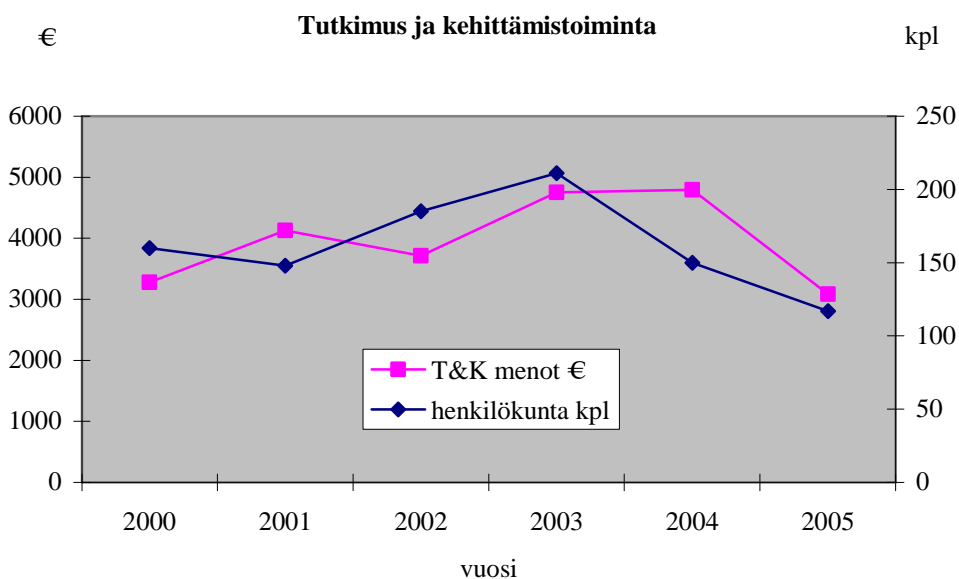
SAMKissa on 1.1.2006 ollut henkilökuntaa 533 henkilöä, joista vuonna 2005 työskenteli 117 henkilöä eli 22 % henkilökunnasta osa- tai kokoaikaisesti erilaisissa tutkimus- ja kehittämistehtävissä. Näistä naisia oli 55 henkilöä ja tutkimusvuosia kertyi 45,6. Tutkijana tai vastaavissa työtehtävissä työskenteli 57 henkilöä ja muissa tehtävissä 60 henkilöä. Muita tehtäviä tutkimus- ja kehittämistoiminnassa ovat muun muassa projektisihteerin, -päällikön ja -koordinaattorin tehtävät sekä erilaiset asiantuntijuudet ja neuvonannot. SAMKin tutkimus- ja kehittämistoimintaa tapahtuu viidellä eri paikkakunnalla: Harjavallassa, Huittisissa, Kankaanpäässä, Porissa ja Raumalla. (SAMK 2006b.)

Taulukko 1. SAMKin tutkimus ja kehittämistoiminta vuonna 2005 (SAMK 2006b)

Sijaintikunta	Tutkimushenkilökunta	Tutkimustyövuodet	Tutkimusmenot 1 000 €
Pori	96	39,4	2 554
Rauma	11	2,9	285
Huittinen	2	0,7	140
Kankaanpää	6	2,4	88
Harjavalta	2	0,2	16
yhhteensä	117	45,6	3 083

Vuoden 2005 suurin tutkimus ja kehittämistoiminnan tieteenala menojen perusteella oli muu tekniikka, jonka menot olivat 24,7 % tutkimus- ja kehittämistoiminnan menoista. Tekniikan tieteenalaan kuuluvat: rakennus- ja yhdyskuntatekniikka, sähkö- ja elektroniikkatekniikka, kone- ja valmistustekniikka sekä muu tekniikka. (SAMK 2006b.) Vuoden 2005 tilinpäätöstiedoista selviää, että SAMKin muun tekniikan tutkimus ja kehittämiskohteena oli suurimmalta osin automaatio (SAMK 2006c).

Seuraavaksi suurin tieteenala on liiketaloustiede, jonka menot ovat 20,5 % kaikista SAMKin tutkimus- ja kehittämistoiminnan menoista. SAMKin tutkimus ja kehittämistoiminnan kokonaismenot vuonna 2005 olivat 3 083 000 €, josta EU-rahoitusta oli 871 000 €. Tutkimus- ja kehittämistämintää rahoittivat myös ministeriöt, kunnat, kotimaiset rahastot sekä yritykset. (SAMK 2006b.)

Kuvio 2. SAMKin tutkimus ja kehittämistoiminnan menot ja henkilökunnan määrä vuosina 2000 – 2005 (SAMK 2006b)

Kuvio 2 kertoo Satakunnan ammattikorkeakoulun tutkimus ja kehittämistoiminnan kehittymisestä vuodesta 2000 vuoteen 2005. Tutkimus ja kehittämistoiminnan henkilökunnan määrä vaihtelee projektiluonteisten työsuhteiden vuoksi. Työntekijät palkataan hankkeisiin määrättyksi aikaa ja projektin valmistuttua he siirtyvät toisiin tehtäviin. Hankkeet ovat melko lyhytkestoisia eli käytännössä kestävätkin vuodesta kahteen vuoteen ja tämän seurauksena t&k-menot vaihtelevat. Vuonna 2003 aloitettiin muun tekniikan tieteenalalla iso automaatiohanke, joka työllisti sinä vuonna useita työntekijöitä. Hankkeen aloituksen jälkeen, vuonna 2004 työt hoidettiin pienemmällä henkilömäärällä menojen pysyessä melkein samana. Vuonna 2005 t&k-toiminta on selvästi pienempää kuin viitenä aikaisempana vuotena. Muun tekniikan osuus kokonaismenoista pieneni edellisen vuoden 1 657 000 eurosta 762 000 euroon. (SAMK 2006b.) Vuoden 2005 tilinpäätös kertoo, että vähentymisen syynä on automaatiohankkeiden päättyminen, mikä selittää myös henkilömäärän vähenemisen (SAMK 2006c).

3 EUROOPAN SOSIAALIRAHASTO

Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan avulla pyritään vähentämään EU:n alueella olevien alueiden ja jäsenvaltioiden välisiä kehityseroja ja edistämään taloudellista ja yhteiskunnallista yhteenkuuluvuutta. Alue- ja rakennepolitiikka perustuu rakennerahastoista annettavaan tukeen. Euroopan unionilla on neljä aluetta koskevaa rakennerahastoa: Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR), Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahasto (EMOTR), Kalatalouden ohjausrahasto (KOR) sekä Euroopan sosiaalirahasto (ESR) (Ulkoasiainministeriö 2003, 5 – 6), johon tässä työssä keskitytään.

3.1. Euroopan sosiaalirahasto

Euroopan sosiaalirahasto on perustettu vuonna 1960 ja sen tärkein tehtävä on muuttaa EU:n työllisyyspoliittiset tavoitteet käytännön toimenpiteiksi. Suomessa ESR-toiminnalla etsitään, kokeillaan, tuotetaan ja toteutetaan uusia ratkaisuja kansalliseen työvoima- koulutus- ja elinkeinopolitiikkaan sekä levitetään hyviä käytänteitä. Lisäksi ESR:n varoilla rahoitetaan uusien toimintamallien kehittämistä inhimillisten voimavarojen lisäämiseksi ja työllisyyden turvaamiseksi. Suomessa ESR:n vastuuviranomainen on työministeriö. (Ulkoasiainministeriö 2003, 5.)

Vuosina 2000 - 2006 ESR-osarahoitteen toiminnan kokonaisrahoitus on Suomessa noin 3 miljardia euroa, josta EU:lta tuleva osuus on 898 miljoonaa euroa. Rahoitukseen osallistuvat lisäksi valtion viranomaiset, kunnat, muut julkiset sekä yksityiset tahot, etenkin pk-yritykset. Uusi rahoituskausi 2007 – 2013 alkaa 1.1.2007 ja sen valmistelut ovat vielä kesken. (Työministeriö 2006b [verkkodokumentti].)

3.2 ESR-hankkeen käynnistäminen

Satakunnan TE-keskuksessa järjestetään pääsääntöisesti kerran vuodessa, syyslokakuussa, ESR-projektihaku ohjelmien 2 ja 3 projekteista. Ohjelma-asiakirjojen painopisteiden lisäksi jokaisessa projektihaussa on myös TE-keskuksen erikseen määrittelemiä tavoitteita. ESR-hausta tiedotetaan laajasti, mm. ilmoituksilla maakunnan päälehdissä. Hakuilmoitus julkaistaan myös Satakunnan TE-keskuksen Internet-sivuilla www.te-keskus.fi/satakunta kohdassa Tarjouspyynnöt ja avoimet haut. (Satakunnan TE-keskus 2006, [verkkodokumentti].)

3.2.1 ESR-hankkeen hakemuksen suunnittelu

ESR-rahoitteista hanketta suunniteltaessa on luotava projektisuunnitelma, joka on hankkeen ohjauksen ja seurannan perusta. Siitä on käytävä ilmi

- projektin tavoitteet

- tulokset
- vaikutukset
- kohderyhmä
- sisältö
- projektin hallinnointi
- aikataulut
- toiminnan seuranta ja raportointi
- kustannukset
- rahoitus ja
- käytettävissä olevat resurssit.

(Työministeriö 2006c, [verkkodokumentti].)

Hankkeen hallinnoijan tehtävänä on vastata projektin kokonaisuuden hallinnasta eli huolehtia, että projektin sisällöllinen toteutus etenee projektisuunnitelmassa vahvistetun työsuunnitelman mukaisesti eli suunnitellut toimenpiteet ja projektissa syntyvät tuotteet ja tulokset toteutuvat. Projektin hallinnoijan vastuulla on myös se, että projektin taloudelliset ja hallinnolliset asiat toteutetaan ESR-projekteja koskevien yleisten säännösten ja projektia koskevissa päätöksissä asetettujen ehtojen mukaisesti. (Työministeriö 2006c, [verkkodokumentti].)

3.2.2 Rahoitettavan ESR-hankkeen valinta

Valitun ESR-hankkeen tulee olla tavoiteohjelman tavoitteiden ja periaatteiden, ohjelman yleisten valintakriteerien ja ESR-hankkeiden toimenpidekokonaisuuskohtaisten valintakriteerien mukainen. Näiden lisäksi rahoittajalla saattaa olla omia painotuksia valinnassa. Rahoittaja valitsee itse toteutettavat hankkeet. Valitun hankkeen tulee noudattaa rahoittajan kansallista lainsäädäntöä ja rakennerahostolainsäädäntöä sekä muuta EU:n lainsäädäntöä. Hankkeen toteuttajan tulee olla luotettava ja vakavarainen. Eduksi on myös hankkeen tasa-arvon, ympäristöystävällisyyden, paikallisen kumppanuuden ja tietoyhteiskuntakehityksen sekä ennakoitavien edistämisen. (Työministeriö 2006c, [verkkodokumentti].)

3.2.3 ESR-hankkeen toteutus

Rahoittaja antaa ESR-hankkeen toteuttajalle ohjeet, joiden mukaan hanketta tulee hallinnoida. Esimerkiksi työministeriö on laatinut työhallinnon rahoittamille hankkeille Projektien hallinnointioppaan, josta saa apua taloudellis-hallinnollisiin ongelmiin. Oppaasta löytyy ESR-hankkeen toteuttamiseen liittyviä hallinnollisia periaatteita, säädöksiä ja ohjeita, kuten ESR-toiminnan säädöspohja, toimeenpanojärjestelmä, päätöksenteko yksittäistä hanketta koskien sekä hankkeelle asetetut vaatimukset, jotka liittyvät muun muassa projektihallintoon, kustannusten tukikelpoisuuteen, seurantaan ja tiedotustoimintaan. (Työministeriö 2006c, [verkkodokumentti].)

Hankkeen toiminnan tueksi perustetaan ohjausryhmä, jossa tulee olla jäseniä hankkeen yhteistyö- ja asiantuntijatahoista. Ohjausryhmän tehtävänä on seurata ja tukea hankkeen toteutumista. (Työministeriö 2006c, [verkkodokumentti].)

Hanke velvoitetaan tiedottamaan toiminnastaan. Tiedottamisen helpottamiseksi on luotu ESR-viestintäohje ja graafinen ilme. Kaikessa tiedotuksessa tulee näkyä ESR-logo (Työministeriö 2006c, [verkkodokumentti].) tai EU-lippu ja rahoittajan logo rahoittajasta riippuen.

3.2.4 ESR-hankkeen seuranta ja raportointi

Rahoittaja edellyttää ESR-hankkeelta määrämuotoisia seurantatietoja sekä raportointia hankkeen toiminnasta. Seurantaraportit toimitetaan rahoittajalle puolivuositain sähköisesti työministeriön ESRA-tietojärjestelmän kautta (Työministeriö 2006c, [verkkodokumentti].) sekä allekirjoitettuna paperiversiona. ESRA-tietojärjestelmän kautta saadaan yhteenvetoraportteja tavoiteohjelmittain, toimintalinjoittain ja toimenpidekokonaisuuksittain esimerkiksi seurantakomiteoita ja muita ESR-tuloksia arvioivia tahoja varten (Työministeriö 2006c, [verkkodokumentti]).

Hankkeen loputtua laaditaan määrämuotoinen loppuraportti, jossa kuvataan hankkeen toimintaa ja tuloksia. Loppuraportti on määrämuodossa, jotta eri hankkeiden vertailu on mahdollista. Loppuraportti tehdään hankkeen päättymisen jälkeen ja se toimitetaan rahoittajalle kuukauden kuluttua hankkeen päättymisestä allekirjoitettuna. Loppuraportti täytetään myös sähköisenä ESRA-tietojärjestelmään. (Työministeriö 2006d, [verkkodokumentti].)

3.3 Euroopan sosiaalirahasto Satakunnassa

Satakunnan alueella ESR-rahoitusta jakavat mm. Satakuntaliitto, Länsi-Suomen lääninhallitus sekä Satakunnan TE-keskus. Näiden lisäksi rahoitusta voi hakea suoraan ministeriöiltä. (Ulkoasiainministeriö 2003, 8.)

Satakunnan TE-keskuksen alueella ESR-projekteja voidaan rahoittaa tavoiteohjelmien 2 ja 3 kautta. Tavoiteohjelma 2 on alueellinen kehittämisohjelma ja sen piiriin kuuluvat Satakunnasta Porin seutukunta, Rauman seutukunta ja Pohjois-Satakunta. Tukialueen ulkopuolelle jäävät Punkalaidun, Säskylä, Vampula, Huittinen, Kokemäki ja Köyliö. (Satakunnan TE-keskus 2006, [verkkodokumentti].) Tavoiteohjelma 3 puolestaan on kehittämisohjelma, jolla etsitään, kokeillaan ja tuotetaan uusia näkökulmia ja levitetään hyviä käytäntöjä suomalaiseen työvoima-, elinkeino- ja koulutuspolitiikkaan. Tavoite 3 -ohjelmaa toteutetaan koko Suomessa pois lukien tavoite 1 -ohjelmaan kuuluvat Itä- ja Pohjois-Suomi sekä Ahvenanmaa. (Työministeriö 2006b [verkkodokumentti].) Käynnissä olevalla ohjelmakaudella (vuosina 2000 - 2006) ESR-projekteihin on käytettävissä vuosittain noin 6,5 miljoonaa euroa (Satakunnan TE-keskus 2006, [verkkodokumentti]) ja esimerkiksi vuonna 2006 Satakunnan TE-keskus sai ESR:n määrärahoja ja valtion kansallisia määrärahoja 6,2 milj. euroa jaossa olleesta noin 91 milj. eurosta (Suomen Yrittäjät 2006, [verkkodokumentti]). Satakunnan TE-keskuksen työvoimaosasto on rahoittanut käynnissä olevalla ohjelmakaudella yhteensä 100 ESR-hanketta, joista tällä hetkellä on käynnissä 28 hanketta eli 28 % (E. Kaukovaara, henkilökohtainen tiedonanto 15.8.2006).

4 ESR-HANKKEIDEN TALOUSHALLINTO

SAMKissa hankkeiden taloushallinnon hoitaa projektisihteeri ja hankkeiden taloushallinnon vastuuhenkilönä on rehtori. Hankkeen rahoituspäätöksen tultua projektisihteeri avauttaa hankkeelle oman kustannuspaikan eli seuranta 2-arvon (S2) sekä investointi/projektinumeron eli inv/pr. Syntyneet kustannukset saadaan näkymään hankkeen kirjanpidossa S2:n ja inv/pr:n avulla. Projektisihteerin tehtävänä on seurata hankkeen taloutta, huolehtia kustannusten kohdistumisesta projektille projektisuunnitelma huomioiden sekä tehdä hankkeen maksatushakemukset.

Maksatushakemuksen liitteenä on väliraportti, hankkeen kirjanpidon tapahtumat ilmaiseva pääkirja ja tositteet sekä pääkirjanavain, jonka tehtävänä on vastata kysymyksiin kustannuksien kuulumisesta hankkeelle. Liitteeksi laitetaan myös hankkeen pöytäkirjat, tuntikirjanpidot, kilpailutusasiakirjat, sopimukset, kutsut hankkeen järjestämistä tapahtumista ja hankkeen tuottama esitemateriaali ym. Rahoittaja tarkistaa maksatushakemuksen ja maksaa toteuttajalle ESR-tuen toteutuneita tukikelpoisia kustannuksia vastaan eli tuki maksetaan jälkikäteen.

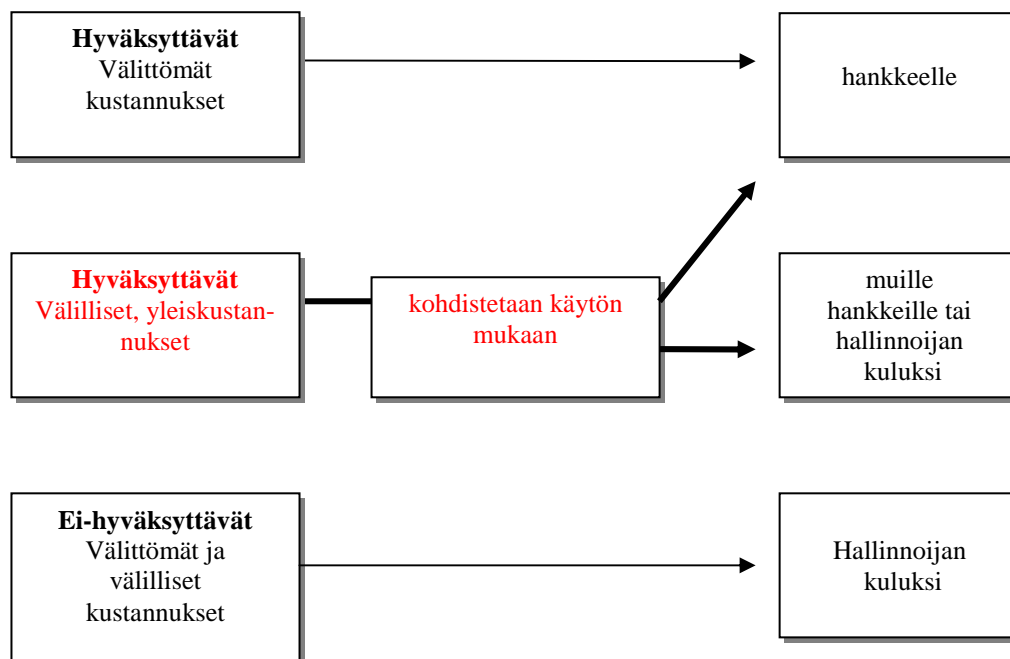
4.1 ESR-hankkeiden kustannukset

Hankkeesta aiheutuneet kustannukset ovat pääsääntöisesti hyväksyttäviiä kustannuksia ESR-rahoitteisille hankkeille, mutta kustannuksien tulee olla hankkeen kannalta tarkoituksenmukaisia ja kohtuullisia (Länsi-Suomen lääninhallitus 2006, [verkkodokumentti].) Yleisesti ottaen kustannusten tukikelpoisuutta arvioitaessa on huomioitava sen suhde yleiseen asiayhteyteen, luonteeseen ja määrään, tavaran tai palvelun aineelliseen tai ajalliseen käyttöön ja osarahoitettuun toimintaan. Kustannusten on oltava hyväksytyyn projektisuunnitelman ja -päätöksen mukaisia ja niiden tulee olla projektin toteuttamisaikana syntyneitä (pois lukien tilintarkastuskustannukset). Kustannukset tulee olla todennettavissa asianmukaisilla dokumenteilla, maksutositteilla tai muilla luotettavilla kirjanpidodokumenteilla (esimerkiksi ote kirjanpidosta). (Työministeriö 2003a, 1-2.)

4.1.1 ESR-hankkeiden kustannusryhmät

Projektilla voi olla kolme erilaista kustannusryhmää;

1. Suoraan projektille kohdistettavat kustannukset (=välittömät kustannukset) ovat ESR-ohjeiden mukaan hankkeelle hyväksyttäviä kustannuksia (Työministeriö 2005, 5) kuten esimerkiksi vain yhdessä projektissa työskentelevän projektipäällikön palkka tai projektille tilattu tavara.
2. Välillisiä kustannuksia ei voi suoraan kohdentaa, vaikka ne olisivatkin toiminnan kannalta välttämättömiä kustannuksia (Neilimo & Uusi-Rauva 2005, 58). Hankkeissa välilliset eli yleiskustannukset ovat projektille kohdistettavia, keskitettyjä hankintoja, jotka jaetaan kahden tai useamman toimijan välillä. Yleiskustannuksia ovat muun muassa projektisihteerin työhuoneen vuokra ja siivous. Yleiskustannukset ovat tukikelpoisia, jos ne liittyvät olennaisesti projektin toteutukseen ja niiden yhteys projektiin on näkyvä, täsmällinen ja tarkastettavissa oleva. Lisäksi yleiskustannukset on pystyttävä kohdentamaan projektille perustellulla, oikeudenmukaisella ja tasapuolisella tavalla ottaen huomioon aiheuttamisperiaate ja kirjanpitosäädökset. (Työministeriö 2003a, 2.)
3. Kolmannen ryhmän muodostavat ei-tukikelpoiset kustannukset, jotka saattavat olla suoraan projektista aiheutuneita, mutta eivät ole säännösten mukaan projektille hyväksyttäviä kustannuksia. Tällaisia kustannuksia ovat esimerkiksi lounaat.

Kuvio 3. Välillisten, välittömien ja ei-hyväksyttävien kustannusten asetelma.

Kuvio 3 esittää välillisten, välittömien ja ei-hyväksyttävien kustannusten kohdistamisen eroja. Hyväksyttävät, välittömät kustannukset voidaan suoraan osoittaa hankkeelle. Ne ovat syntyneet 100 %:sti hankkeen toiminnasta eikä niitä tarvitse erikseen kohdentaa. Välittömien kustannusten siirto hankkeelle on ongelmaton, sillä välittömät kustannukset ovat suoraan hankkeesta aiheutuvia kuluja (esimerkiksi työ ja matkat). Välittömiksi kustannuksiksi voi periaatteessa laskea kaikki kulut, jotka ovat syntyneet projektin aikana ja jotka ovat välttämättömiä projektin toteuttamiselle (Tekes 2006 [verkkodokumentti]).

Tämä opinnäytetyö keskittyy hyväksyttävien yleiskustannusten kohdistamisesta aiheutuneiden ongelmien selvittämiseen. Hyväksyttävien yleiskustannuksien kohdistaminen on ongelmallista, sillä ne tulee kohdistaa hankkeelle todellisen käytön mukaan. Kohdentamista varten tulee luoda laskentaperusteet siirroille ja hankkeelle kohdistetaan vain sen käyttämä osa yleiskustannuksista. Jäljelle jäävä osa kohdistetaan joko toisille hankkeille tai sitten se jää hallinnoijan kuluksi. Kaikkia kustannuksia ei voida kuitenkaan kohdentaa hankkeille. Kappaleissa 4.1.2 ja 4.1.3 on lueteltu rahoittajan hyväksymät ja hyväksymättömät kustannukset.

4.1.2 Hyväksyttävät kustannukset

Tässä työssä keskityn hyväksyttävien yleiskustannusten kohdistamiseen ja luon niiden siirtoihin laskentapohjat. Yleiskustannuksia ei voi siirtää hankkeelle ilman laskentaperusteita ja jokaisen hankehallinnoijan tulee ne itse laskea. Suurimpana mielenkiinnon kohteena tässä työssä ovat koneiden, laitteiden ja tilojen vuokra-kustannusten kohdistaminen ja hallinnollisista kustannuksista postin, siivouksen, kopioinnin ja tulostuksen sekä puhelimen käytön kustannukset.

Projektipäätöksen mukana seuraa ohjeet, joista hankkeen toteuttaja näkee hyväksyttävät kustannukset. Hyväksyttävät kustannukset ovat niitä, joihin hankkeen hallinnoija voi hakea maksatushakemukselle/laskulla rahoitusta rahoittajalta. Tällaisia kustannuksia ovat Työministeriön (2003a) mukaan:

Opetus-, koulutus- ja tukihenkilöstön kustannukset:

1. Projektissa mukana olevien opetus-, koulutus- ja tukihenkilöstön palkat ja pakolliset sivukulut
2. Em. henkilöstön matka- ja majoituskustannukset sekä päivärahat valtion matkustussäännön tai muiden kansallisten vastaavien ohjeiden mukaisesti korvattuina
3. Ulkopuoliseen opetus-, koulutus- ja tukihenkilöstöön liittyvät kustannukset
4. Osallistumismaksut ulkopuolisesta koulutuksesta

Koneet, laitteet ja tarvikkeet:

1. Opetus- ja kulutusmateriaali
2. Muut kulutustarvikkeet, jotka eivät kansallisten säädösten ja käytäntöjen mukaisesti oikeuta poistoihin ja jotka ovat välttämättömiä toimenpiteen toteuttamisen kannalta
3. Laitteiden vuokraus ja leasing
4. Poistot uutena tai käytettynä hankituista koneista ja laitteista tai kalustosta

Tilakustannukset

1. Tilojen vuokraus- ja leasingkustannukset
2. Lakisääteiset verot ja maksut, joista tuensaaja vastaa tosiasiallisesti ja lopullisesti
3. Rakennusten ja irtaimistojen vakuuttaminen
4. Tilojen muuttaminen vajaakuntoisille sopiviksi esim. luiskat, WC:t jne. Muuttamisesta aiheutuneet kustannukset eivät saa ylittää yli 10 %:a projektille toimintamenotyyppisiin kustannuksiin myönnetystä rahoituksesta.

Hallinnolliset kustannukset

1. ESR:n osarahoittaman toimenpiteen markkinointiin ja osallistujien valintaan liittyvät kustannukset
2. Tiedottaminen ESR:n roolista
3. Valmistelukustannukset (mukaan lukien opetus ja kurssimateriaalin valmistelu)
4. Hankekohtaisten pankkitilien avaamisesta ja hoidosta aiheutuvat kulut, mikäli tuen saaminen sitä edellyttää
5. Välittömästi hankkeeseen liittyvät oikeudellisesta neuvonnasta ja taloudellisesta tai teknisestä asiantuntijuudesta aiheutuneet kulut
6. Postin ja sähköisen viestinnän maksut
7. Muut maksut ostetuista palveluista
8. Valaistus, lämmitys, vesi-, kaasu-, sähkömaksut sekä tms. maksut
9. Tilojen siivous ja ylläpito
10. Puhelin- ja faxpalvelut
11. Toimistotarvikkeet
12. Tietojenkäsittelymaksut
13. Kurssien dokumentointi ja tiedotusmateriaali (ESR:n liittyvä)
14. Projektin vaikuttavuuden arviointiin ja seurantaan liittyvät kustannukset
15. Tilintarkastajien palkkiot
16. Ohjausryhmän kotimaan matkakustannukset
17. Muut hallinnolliset ESR-toimintaan liittyvät kustannukset, jotka voidaan kohdentaa projektille perustellulla, oikeudenmukaisella ja tasapuolisella tavalla (Huom! Laskentaperusteet).

Hankkeessa voi olla myös sellaisia kustannuksia, jotka ovat hyväksyttäviä kustannuksia, mutta joihin ei voida hakea rahoitusta. Vaikka näistä kustannuksista ei voi saada ESR-rahoitusta, raportoidaan ne rahoittajaviranomaiselle. Tällaisia kustannuksia ovat Työministeriön (2005) mukaan:

Osallistujien kustannukset

1. Koulutukseen, ohjaukseen ja neuvontaan osallistuvien palkat, palkkiot ja sivukulut
2. Osallistuvien matka- ja majoituskustannukset valtion matkustussäännön tai vastaavan kansallisen säännön mukaisesti korvattuna.

Luontoissuoritukset

1. Pääasiassa vapaaehtoistyötä
2. Maan, kiinteistön, koneiden, laitteiden tai raaka-aineiden luovuttaminen (Työministeriö 2005, 6-10)

4.1.3 Ei-hyväksyttävät kustannukset

Hankkeen aikana syntyy hankkeelle kuuluvia kustannuksia, jotka eivät ole ESR-tukikelpoisia eivätkä näin oikeuta ESR-rahoitukseen. Nämä kustannukset jäävät tällöin hallinnoijan maksettavaksi. Ei-hyväksyttävät kustannuksia ovat Työministeriön (2005) mukaan:

1. Kustannukset, jotka eivät perustu hyväksytyyn projektisuunnitelmaan tai -päätöksiin tai, joista ei ole rahoittajaviranomaisen kanssa sovittu
2. Projektihenkilöstön työterveysmaksut
3. Maa-alueen tai kiinteistön hankintameno
4. Investoinnit, jotka ylittävät yli 10 %:a toimintamenotyyppisistä kustannuksista (Työministeriö 2003a). Pääsääntöisesti kuitenkin ESR:n mahdollisuudet rahoittaa investointeja ovat rajalliset, sillä ensisijaisena rahoituskohteena on inhimillisten voimavarojen kehittäminen (Työministeriö 2003b).
5. Rakentamiseen liittyvät kustannukset
6. Alihankintasopimukset, joiden korvaus on määritelty prosenttiosuutena projektin kokonaiskustannuksista
7. Sakot, rangaistukset ja oikeudenkäyntikulut

8. Arvonlisävero, jonka voi vähentää tai josta saa palautuksen
9. Ei-lakisääteiset tai sopimuksiin perustumattomat lisäpalkkiot tai provisiot
(Työministeriö 2005, 6-10.)

Hyväksymättömiä kustannuksia ovat edellä mainittujen lisäksi lounaat ja sellaiset yleiskustannukset, joita ei voi laskentaperusteiden puuttumisen vuoksi kohdistaa hankkeelle. Tällaisia ovat mm. sähkö, vesi ja yleisten paikkojen kuten taukotilojen vuokrat. Nämä kustannukset jäävät hankehallinnoijan kuluksi.

4.2 Yleiskustannusten osuus esimerkkihankkeen kokonaiskustannuksissa

Hankkeen toiminnan aikana syntyy yleiskustannuksia, jotka tulee kohdistaa hankkeelle. Yleensä kohdistettavat yleiskustannukset siirretään kerralla pidemmältä aikaväliltä. Aikavälinä käytetään hankkeen maksatushakemuksen kautta, joka on muun muassa TE-keskuksen rahoittamissa ESR-hankkeissa 6 kuukautta. Yleiskustannusten osuutta usein vähätellään ja siirtojen hyötyä mietitään suhteessa käytettyyn työaikaan nähden. Tämän kappaleen tehtävänä on selvittää, minkä suuruisista kustannuksista on kyse ja esimerkkihankkeeksi otetaan Entrecare – hyvinvointialan yrittäjyyden kasvuprojekti pilottina Satakunta ja Etelä-Pohjanmaa (myöhemmin Entrecare).

Kokonaisbudjettiin ei ole ESR-rahoitteisissa projekteissa varattu erillistä yleiskustannus-kululajia vaan yleiskustannukset voivat sisältyä mihin kululajiin tahansa. Yleisimmin ne ovat aineet, tarvikkeet ja toimistokulut sekä vuokrat -kululajeissa. Yleiskustannuksia ovat myös taloushallinnon ja ATK-tukihenkilöiden palkkakustannukset ja niiden siirrot tehdään yleensä tuntikirjanpidon mukaan, mutta myös muita kohdistamisperusteita käytetään. Matkat ja palvelujen ostot ovat yleensä erilliskustannuksia eikä niitä tarvitse erikseen kohdistaa projektille. Tiedotus ja markkinointi -kululajille saattaa syntyä yleiskustannuksia esimerkiksi organisaation yhteisen ilmoituksen muodossa vaikkakin tämän kululajin kustannukset ovat useimmiten erilliskuluja.

4.2.1 Yleistietoa esimerkkihankkeesta

Entrecare oli ESR-rahoitteinen hanke ja rahoittajana toimi Satakunnan TE-keskus. Hankkeen voimassaoloaika oli 15.4.2003 – 31.8.2005, Riitta Mylly työskenteli projektipäällikkönä ja minä projektisihteerinä. Hankkeen kokonaisbudjetti oli 370 000 euroa ja se jakaantui eri kululajeille seuraavasti:

Aineet, tarvikkeet ja toimistokulut	4 500 €
Henkilöstökulut	210 500 €
Matkat	11 300 €
Vuokrat	2 500 €
Palvelujen ostot	130 000 €
Tiedotus ja markkinointi	11 200 €

Valitsin esimerkkihankkeeksi Satakunnan TE-keskuksen rahoittaman ESR-rahoitteisen Entrecare-hankkeen, jossa työskentelin projektisihteerinä. Valintani kohdistui Entrecare-hankkeeseen sen vuoksi, että se oli minun ensimmäinen hankkeeni ja myös tähän astisista hankkeistani kokonaisrahoituksellisesti suurin. Entrecare-projekti toteutettiin äärimmäistä huolellisuutta noudattaen, sillä projekti oli ensimmäinen myös projektipäällikkö Riitta Myllykselle. Kysyimme paljon neuvoa rahoittajalta ja luimme ohjeet huolella. Tämän johdosta saimme rahoittajalta positiivista palautetta. Entrecare-hankkeen yleiskustannusten osuutta kokonaiskustannuksista selvittääkseni otin avukseni pääkirjat vuosilta 2003 – 2005.

4.2.2 Aineet, tarvikkeet ja toimistokulut

Seuraavaksi käsittelem aineisiin, tarvikkeisiin ja toimistokuluihin syntyneitä yleiskustannuksia, sillä kaikki tämän kululajin kustannukset eivät ole yleiskustannuksia. Esimerkiksi Entrecare-hankkeessa projektipäällikön puhelinkustannukset eivät ole yleiskustannuksia vaikka projektisihteerin on. Syynä tähän on se, että projektisihteerin puhelinkustannukset jaetaan usealle projektille, mutta projektipäällikön menee yleensä vain yhdelle hankkeelle.

Aineisiin, tarvikkeisiin ja toimistokuluihin kuuluvien puheluiden yleiskustannukset olivat koko hankkeen aikana matkapuheluista 342,59 € ja lankapuheluista 141,56 €. Siivoukseen kului koko hankkeen aikana 537,55 €. Toimistotarvikkeet maksoivat 447,20 €. Toimistotarvikkeisiin saattoi syntyä enemmän kustannuksia kuin keskivertoprojektiin yleensä, sillä sekä projektipäällikkö että -sihteeri olivat uusia ja heitä varten tuli ostaa uudet välineet, kuten laskimet, mappeja, lokerikot ym. Postikulut siirrettiin hankkeelle lähetettyjen kirjeiden perusteella ja kuluja hankkeella oli 206,74 €. Kopioita siirrettiin hankkeen kustannukseksi ainoastaan vuonna 2005. Kopioille laskettiin kappalehinta, jossa huomioitiin leasing-vuokra, huoltokustannukset ja paperi. Kappalehinta kerrottiin kopioiden lukumäärällä ja summaksi tuli 343,12 €. Entrecare-hankkeen tuloksista tehtiin sekä julkaisuja että raportteja ja raportit kopioitiin omalla kopiokoneella.

Yhteensä aineiden, tarvikkeiden ja toimistokulujen kustannukset olivat 6 710,80 € ja tästä yleiskustannuksia oli 2 018,76 € eli 30,0%.

4.2.3 Henkilöstökulut

Entrecare-hankkeen henkilöstökulujen yleiskustannukset olivat talous- ja henkilöstöhallinnon palkkakustannuksia ja näitä oli yhteensä 3 867,89 €. Kustannukset kohdistettiin hankkeelle pääkirjan kirjanpilotapahtumien perusteella. Taloushallinnon kirjanpilotapahtuman kustannus oli noin 5 euroa ja henkilöstöhallinnon koko palkanmaksutapahtuman kustannus oli noin 60 euroa. Henkilöstökulujen yleiskustannusten määrä on hieman harhaanjohtava, sillä kustannukset olivat ainoastaan vuosilta 2003 ja 2004. Vuoden 2005 henkilöstökulujen yleiskustannukset jätettiin siirtämättä O'Sadan hajauttamisen vuoksi. Hanke loppui elokuun loppulla ja talous- ja henkilöstöhallinnon kustannusten määrä ei ollut silloin selvillä. Jos lasketaan vuoden 2004 kirjanpito- ja palkanmaksutapahtumien kustannusten perusteella vuoden 2005 henkilöstöhallinnon yleiskustannukset, tulee kuluksi noin 2 445,00 €.

Suurin osa hankkeen henkilöstökuluista maksettiin suoraan hankkeelta palkanmaksun kautta tai sitten projektisihteeri siirsi ne tuntikirjanpidon mukaan. Entrecare-hankkeen henkilöstökulut olivat 214 824,44 €, josta taloushallinnon yleiskustannuksia oli 3 867,89 € eli 1,8 %. Henkilöstökulujen yleiskustannuksiin kuuluu myös ATK-henkilöstön palkkakulut, joita ei tässä hankkeessa huomioitu.

4.2.4 Vuokratulut

Vuokrat olivat kokonaisuudessaan yleiskustannuksia ja ne jakaantuivat tila- ja laitevuokriin. Entrecare-hankkeessa laitevuokriin kului vuosina 2003 ja 2004 yhteensä 158,03 €, vuoden 2005 laitevuokria ei siirretty O'Sadan epäselvään tilanteen vuoksi. Tilavuokrat olivat vuosina 2003 – 2005 yhteensä 1 868,50 €.

4.2.5 Yleiskustannusten osuus

Hankkeen kokonaismenot olivat yhteensä 362 554,47 € Yleiskustannusten osuus oli 7 913,18 € eli 2,2 %, joten prosentuaalinen osuus kokonaismenoista ei ole suuri. Osa yleiskustannuksista jää yleensä siirtämättä hankkeille kuten esimerkiksi hankkeessa on käynyt vuonna 2005. O'Sadan hajauttaminen toimialoille 1.6.2005 alkaen muutti projektien taloushallintoa merkittävästi ja kaikki liikenevä resurssi käytettiin taloushallinnon muutosten miettimiseen. Tämän seurauksena erilaisten siirtojen aiheuttamisperusteet jätettiin selvittämättä ja siirrot tekemättä. Tämä kuvastaa sitä, että yleiskustannusten siirtojen tekemistä ei pidetä merkityksellisenä. Kuitenkin yleiskustannusten kohdistaminen kannattaa, sillä hankkeille on varattu rahaa näillekin kustannuksille ja ilman kohdistamista ne jäävät hankkeen toteuttajan kuluksi. Kuten edellä kävi ilmi, ovat vuokrat kokonaisuudessaan kohdistettavaa yleiskustannusta ja aineista, tarvikkeista ja toimistokuluistakin noin kolmannes (30 %).

5 KUSTANNUSTEN KOHDISTAMISMENETELMÄT

Kustannuslaskennan tarkoituksena on selvittää kustannukset vastuualueittain ja laskentakohteittain. Lisäksi siitä saadaan informaatiota erilaisiin päätöksentekotilanteisiin (Vehmanen & Koskinen 1998, 85). Kustannuslaskennan tehtävänä on myös kustannusten kohdistaminen eri laskentakohteille. Laskentakohteita voivat olla esimerkiksi Kinnunen, Leppiniemi, Martikainen & Virtanen (2000, 248) mukaan:

- Ajanjaksot (vuosi, neljännesvuosi, kuukausi)
- Vastuualueet (toimihaarat, tulosyksiköt, osastot)
- Toiminnot (koneiden asetus, laskutus)
- Suoritteet (tuotteet, palvelut)
- Hankkeet (rakennusinvestointi, mainoskampanja)
- Ohjelmat (henkilöstön koulutusohjelma)
- Markkina-alueet (kotimaa, EU-maat)
- Asiakkaat.

Laskenta- eli suoritekohtaisten kustannusten selvittämiseen on kaksi perinteisen laskentatoimen kohdistusmenetelmää: jako- ja lisäyslaskenta (Kinnunen ym. 2000, 259) sekä perinteisen laskentatoimen kritiikin myötä kehitetty toimintolaskenta (Neilimo & Uusi-Rauva 2005, 143). Jakolaskentaa käytetään yhtä tai muutamaa tuotelajia valmistavassa yrityksessä ja lisäyslaskentaa monituoteyrityksen tuottaman tuotteen tai palvelun yksikköhintaa selvittäessä (Neilimo & Uusi-Rauva 2005, 261 - 262).

Lisäyslaskenta soveltui hyvin olosuhteisiin, joissa välittömät kustannukset (aineet, työ) olivat suuria ja yleiskustannusten osuus pieni ja sidoksissa toiminnan volyyymiin. Yritysten toimintaympäristön muuttuessa on monen yrityksen kustannusrakennekin muuttunut. Uusien tuotantomenetelmien ja tuotantoautomaation johdosta on välittömien työkustannusten osuus alentunut ja yleiskustannusten osuus kas-

vanut. Yleiskustannusten luonne on myös muuttunut eivätkä ne ole enää niin vo-lyymisidonnaisia. Yleiskustannukset aiheutuvat nykyään tuotannon monimutkai-suudesta, toiminnan asiakaslähtöisyydestä ja asiakkaiden yksilöllisten vaatimusten huomioimisesta, laadun korostamisesta ym. Tuotevalikoima on muuttunut myös aiempaa yksilöllisemmäksi. (Kinnunen ym. 2000, 266.) Yrityksissä tapahtuneiden muutoksien myötä huomattiin, että perinteisen laskentatoimen avulla tehdyt kus-tannusten jaot eivät kohdista yleiskustannuksia oikeudenmukaisesti. Perinteistä kustannuslaskentaa kritisoitiin myös siitä, että se kohdisti yleiskustannuksia tuot-teille liian yksioikoisesti välittömien kustannusten, etenkin välittömän työn, mak-settujen palkkojen tai työtuntien suhteessa. Osalla yleiskustannuksista ei ollut edes syy-yhteyttä tuotteeseen. Tätä puutetta korjaamaan luotiin toimintoperusteinen kustannuslaskenta. Toimintoperusteinen kustannuslaskenta tarjoaa yritykselle perustan suoritusten ja toiminnan parantamiselle sekä tietoa yrityksen toiminnasta. (Neilimo & Uusi-Rauva 2005, 143 – 144.)

Käsittelen seuraavaksi tarkemmin lisäyslaskennan ja toimintolaskennan eroja ja vertaan niiden soveltuvuutta hankkeiden yleiskustannusten kohdentamiseen. Pe-rinteisen kustannuslaskennan kolme tärkeintä osa-aluetta ovat kustannuslajilas-kenta, kustannuspaikkalaskenta ja laskentakohdekohtainen laskenta eli suorite-kohtainen laskenta (Vehmanen & Koskinen 1998, 86). Uudempaa kustannuslas-kennan muotoa edustaa toimintolaskenta eli kustannuspaikkalaskenta, joka pyrkii kohdistamaan voimavarat toiminnoille ja edelleen laskentakohteille käyttäen joko välitöntä kustannusseurantaa tai resurssikulutuksen jäljittäviä kohdistimia (Veh-manen & Koskinen 1998, 125).

5.1 Lisäyslaskenta

Lisäyslaskennassa lasketaan monituoteyrityksen suoritteen tai tuotteen välilliset kustannukset yleiskustannuslisien eli yk-lisien avulla. Muun muassa välilliset ai-ne- ja valmistuskustannukset sekä myynnin että hallinnon kustannukset edellyttä-vät yk-lisien käyttöä. (Neilimo & Uusi-Rauva 2005, 132 – 133.) Välilliset kusan-nukset kohdistetaan ensin kustannuspaikoille, joilla määritettävän yk-lisän avulla

selvitetään kullekin tuotteelle tuleva osuus. Lisäyslaskennan kulku menee Kinnusen & ym. (2000, 262 – 263) mukaan seuraavasti:

1. Laskennan kohteena on yksittäinen suorite tai valmistuserä, joka on identifioitu työnumerolla, jolle kohteen kustannukset laskentateknisesti kohdistetaan
2. Välittömät kustannukset kohdistetaan suoraan yksittäiselle tuotteelle tai tuote-erälle
3. Välilliset kustannukset kohdistetaan kustannuspaikoille
4. Apukustannuspaikkojen kustannukset jaetaan pääkustannuspaikoille
5. Kullakin pääkustannuspaikalla määritetään kustannuspaikan yleiskustannuslisä
6. Yleiskustannuslisän avulla selvitetään tuotteelle tuleva osuus kustannuspaikan välillisistä kustannuksista
7. Tuotekohtaiset kustannukset saadaan laskemalla yhteen välittömät kustannukset ja kustannuspaikoilta tulevat osuudet välillisistä kustannuksista.

Yleiskustannuslisät lasketaan tuotteelle siten, että otetaan esimerkiksi hallintohenkilökunnan kuukausipalkka ja hänen kuukauden työajastaan työsopimusten tekoon käytetty aika. Kuukausipalkka jaetaan työsopimusten tekoon käytetyllä ajalla, jolloin saadaan selville työsopimuksien tekokustannus. Kustannus jaetaan työsopimusten määrällä, jolloin saadaan selville mitä maksaa yhden työsopimuksen teko. Tämä osuus lisätään tuotteelle tai suoritteelle välittömien kustannusten lisäksi.

Projektimaailmassa tämä perinteisen laskentatoimen malli ei ole kuitenkaan ESR-ohjeistuksen mukaan täysin hyväksyttävä yleiskustannusten jakoperuste. Kohdistettava summa perustuu prosentuaaliseen jakoon ja kustannus jaetaan kaikille hankkeille. Tässä mallissa ei huomioida, että sama työ voi viedä erilaisen ajan työstä riippuen. Esimerkiksi työsopimusten tekemisessä ajatellaan, että jokainen sopimus vie saman verran aikaa, vaikka käytännössä jokainen sopimus on yksilöllinen myös ajankäytön suhteen. Perinteisen laskentatoimen mukaan työsopimusten tekoon kulunut työaika jaetaan hankkeille niille tehtyjen työsopimusten määrän mukaan. Työajan siirtäminen hankkeelle tällä perusteella ei ole ESR-rahoitteisissa hankkeissa hyväksyttävää, sillä hankkeelle kohdistettavien kustan-

nusten tulee olla hankkeesta aiheutuneita ja siirroilla tulee olla hyväksytyt laskentaperusteet. Työsopimuksien tekoon käytetyn työajan jakaminen tapahtuu ESR-ohjeiden mukaan siten, että pidetään tuntikirjanpitoa ja kirjataan siihen eri projektien työsopimusten vaatima aika. Tämän perusteella on helppo jakaa työpanos projekteille.

5.2 Toimintoperusteinen laskentajärjestelmä

Toimintoperusteista kustannuslaskentaa eli toimintolaskentaa (Activity Based Costing, ABC) (Neilimo & Uusi-Rauva 2005, 143) on sovellettu suomalaisissa yrityksissä jo 1990-luvun alusta lähtien (Lumijärvi, Kiiskinen & Särkilähti 1995, 7). Sen lähtökohtana on, että yleiskustannukset kohdistetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti eli yleiskustannuksia ei siirretä hankkeille tasaosuuksina vaan juuri sen verran kuin hanke on yleiskustannuksia käyttänyt tai kuluttanut (Alhola & Lauslahti 2000, 213). Toimintolaskennassa kustannuksia seurataan ja resurssien kulutusta jäljitetään sillä tarkkuudella, joka on teorian mukaan mahdollista ja toiminnan tavoitteiden kannalta järkevää (Vehmanen & Koskinen 1998, 125). Toimintolaskennassa kustannuksia tarkastellaan toiminnoittain eli sen perusteella mitä organisaatiossa tehdään (Lumijärvi, Kiiskinen & Särkilähti 1995, 19).

Projektimaailmaan sopii mielestäni toimintoperusteinen kustannuslaskenta yhdistettynä perinteiseen laskentajärjestelmään. Kustannusten kohdistamismenetelmiä tulee soveltaa, sillä jakamisperusteet ovat toimintolaskennasta, mutta toimintoja ei hankemaailmassa mitata eikä niitä voi analysoida. Lisäksi toimintolaskennassa toimintoja määriteltäessä kartoitetaan toimintoketjuja (Alhola & Lauslahti 2000, 215) kun taas hankkeissa taas toiminnot ovat yksittäisiä vaiheita eivätkä välttämättä kulje peräkkäin.

Toimintoperusteinen kustannuslaskenta alkaa toimintojen kartoittamisella, sen jälkeen etsitään välineet resurssien kohdistamiseen toiminnoille eli etsitään sopivat kustannusajurit ja viimeiseksi tarkastellaan toimintokustannusten kohdistamista hankkeille eli mietitään, miten kohdistaminen voitaisiin parhaiten toteuttaa.

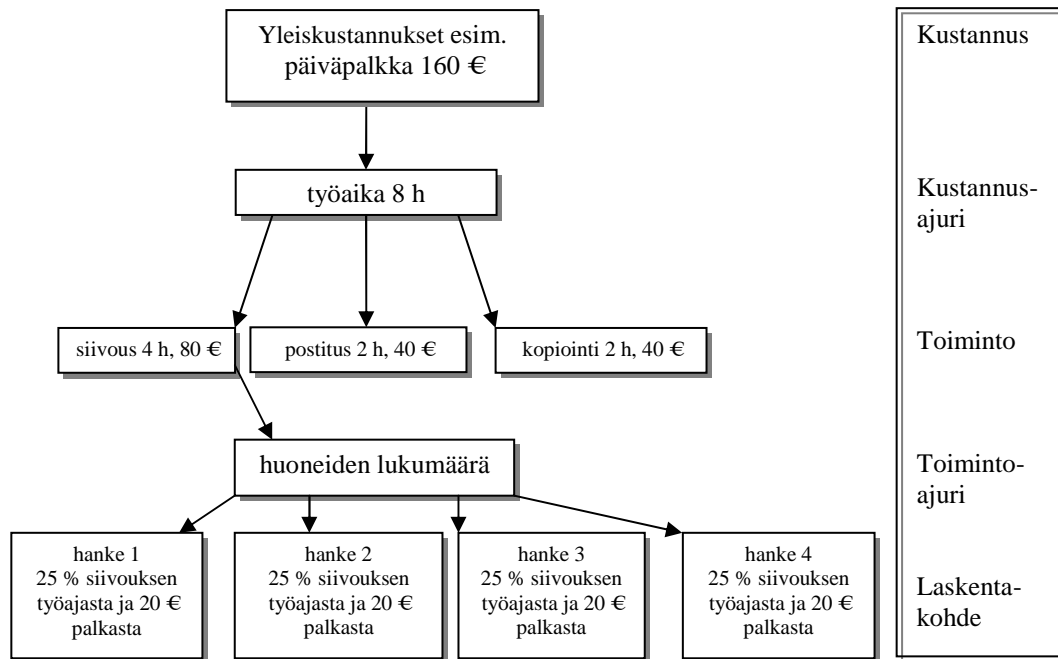
Tätä varten tarvitaan toimintoajurit. (Alhola & Lauslahti 2000, 214.) Seuraavaksi käsitellään tarkemmin toimintolaskennan vaiheita esimerkkihankkeen kautta.

Toimintojen kartoittaminen eli toimintoanalyysi

Jotta yleiskustannuksia voitaisiin kohdistaa toiminnoille ja edelleen laskentakohdeille, on määriteltävä toiminnot (Alhola & Lauslahti 2000, 215). Toiminto on hyvä analyysikohde, koska se on yleensä organisaation pysyvin laskentakohde. Kustannuspaikat saattavat muuttua organisaatiomuutoksissa ja kustannuslajit esimerkiksi ulkoistamisen yhteydessä. Toimintoanalyysiksi kutsutaan vaihetta, jossa kartoitetaan toiminnot sekä niiden kustannukset ja niihin panostetut työvuodet. (Lumijärvi, Kiiskinen & Särkilähti 1995, 31 – 32.) Hankemaailmassa toimintoanalyysia käytetään harvoin. Työntekijän palkkakustannuksia saatetaan jakaa toiminnoittain, esimerkiksi projektisihteerin työpanoksesta voi olla 50 % viestintää ja 50 % taloushallintoa.

Resurssien eli voimavarojen kohdistaminen toiminnoille

Resurssit ovat yrityskohtaisia ja niitä voivat olla muun muassa henkilöstö, toimitilat sekä koneet ja kalusto. Nämä ovat tuotannontekijöitä, jotka ylläpitävät ja suorittavat toimintoja. (Alhola & Lauslahti 2000, 217.) Hankkeissa käytettävä resurssi on pääasiassa henkilöstö. Tässä käytetään esimerkkinä työntekijän palkan kohdistamista. Työntekijän palkasta 50 % menee siivoamiseen, 25 % kopiointiin ja 25 % postitukseen. Työntekijän työaika on 8 tuntia ja palkkakustannukset päivältä ovat 160 €. Jotta palkkakustannukset voitaisiin kohdistaa toiminnoille, tulee määrätä jakoperuste eli toimintoihin kulunut aika (Alhola & Lauslahti 2000, 217) kuten kuviossa 4 on tehty. Tässä tapauksessa jakoperusteena eli kustannusajurina voisi olla työaika. Eri toimintoihin käytetty työaika jakaantuu näin ollen siivoukseen 4 h, kopiointiin 2 h ja postitukseen 2 h.

Kuvio 4. Yleiskustannusten kohdistaminen laskentakohteelle.

Toimintojen kohdistaminen hankkeille

Toimintojen kustannukset kohdistetaan toiminnoilta hankkeille valittujen toimintoajurien avulla. Toimintoajureilla tarkoitetaan tekijöitä, jotka vaikuttavat toiminnon suoritusasteeseen ja siihen, että koko toimintoa yleensäkin suoritetaan. Toimintoajurin valinnassa tulee olla tarkkana, sillä väärin valittu ajuri johtaa helposti väärään lopputulokseen. (Alhola & Lauslahti 2000, 219.) Jatketaan edellä olevaa esimerkkiä ja kohdistetaan siivoustoiminnon kustannuksia hankkeelle, kuten kuviossa 4 on tehty. Työntekijä siivoaa 4 työhuonetta päivässä, siivouksen työaika/päivä on 4 tuntia ja palkkakustannukset ovat 80 €. Jotta siivoukset voitaisiin kohdistaa hankkeille, tulee määrätä toimintoajuri (Alhola & Lauslahti 2000, 219), joka tässä tapauksessa voi olla joko siivoukseen käytetty työaika, huoneiden lukumäärä tai huoneen neliömäärä. Käytetään toimintoajurina huoneiden lukumäärää, jolloin työhuoneiden siivoamiseen menee jokaiseen yhtä kauan eli 1 h/huone (25 % siivoukseen varatusta työajasta). Työntekijän siivoukseen varatusta palkasta (80 €) menee 25 % yhdelle hankkeelle eli 20 €.

Tämän laskentaperusteen avulla saadaan hankkeille kohdistettua juuri sille kuuluvat ja todennettavissa olevat kustannukset. Näin kohdistetut kustannukset ovat rahoittajan hyväksymiä, sillä jokaiselle kustannukselle on laskettu kohdistamisperusteet, joiden avulla pystytään todentamaan kustannusten kuuluvan hankkeelle.

6 YLEISKUSTANNUSTEN KOHDISTAMISEEN LIITTYVIÄ ONGELMIA

6.1. Yleiskustannusten kohdistamisesta aiheutuneita ongelmia

Haastattelin SAMK liiketalouden, matkailun ja kulttuurin toimialan projektisihteerin Marjo Lehtoa 17.8.2006 ja totesin, että olemme samaa mieltä yleiskustannusten kohdistamisen ongelmista. Marjo Lehto on työskennellyt SAMKissa projektitehtävissä vuodesta 1999. Pääsääntöisesti hän on toiminut ESR-rahoitteisissa projekteissa, mutta myös muut EU-rahoitukset ovat tulleet tutuiksi.

Marjo Lehdon mukaan hankkeille kohdistettuja yleiskustannuksia ovat muun muassa työhuoneiden vuokrat ja siivouskulut, laitevuokrat, kopiot ja tulostukset, projektisihteerin ja muiden osa-aikaisten työntekijöiden puhelinlaskut, ohjelmakäytömaksut, postikulut ja toimistotarvikkeet sekä keskushallinnon talous- ja palkkahallinnon kustannukset.

Lehdon mielestä yleiskustannusten kohdistaminen ei ole ongelmaton, sillä siirtoa varten joutuu keräämään paljon materiaalia, tietoa ja laskea laskentaperusteet. Näin ollen aikaa ja vaivaa kuluu yleensä suhteettoman paljon siirron summaan nähden. Kohdistamisen ongelmana saattaa olla myös tiliöinnin muuttuminen, jolloin vastatiliöinnin tekijä joutuu miettimään uutta tiliointia. Joidenkin yleiskustannuksien kohdalla tiliöinnin antamisen on kokenut ongelmalliseksi myös liiketalous, matkailu, tietojenkäsittely ja viestintä Porin toimistosihteerin Sari Lindroos, jota haastattelin 17.8.2006. Vuokrat ja siivouskulut kirjataan suoraan menotilille, mutta laitevuokrat kuuluvat maksulliseen palvelutoimintaan. Hän kaipaa selkeää ohjetta siitä, mikä on maksullista palvelutoimintaa, minkä verran maksullisessa palvelutoiminnassa saa olla tuloja ja millaisia menoja hän voi laittaa maksulliseen palvelutoimintaan.

6.2 Yleiskustannusten kohdistamisen helpottuminen

Lindroos sanoo yleiskustannusten kohdistamisen helpottuneen hanketoiminnan aloituksesta. Alussa oli vaikeaa miettiä laskentaperusteita ja tietää millaisia kustannuksia voi millekin hankkeelle laittaa. Nykyään on esimerkiksi tulostuksille laskettu kappalemääräinen hinta, jolloin hänenkin on helpompi seurata siirron oikeellisuutta.

Prizztech Oy on yksi Satakunnan alueen hankehallinnoijista ja heillä yleiskustannusten kohdistamisen ongelmat on ratkaistu Codebird Oy:n laatiman tuntikirjanpito-ohjelman avulla. Haastattelin Prizztech Oy:n hallintosihteeri Arja Pöystiä ja hankekoordinaattori Eija Kotomäkeä 17.8.2006 ja he sanovat, että Prizztech Oy:ssä yleiskustannukset siirretään hankkeille tuntikirjanpidon mukaan. Jokainen työntekijä täyttää päivittäin Codebird Oy:n laatimaa tuntikirjanpito-ohjelmaa. Ohjelma jakaa työntekijän hankkeelle kuuluvat sosiaalikulut ja lomapalkat sekä muun muassa vuokrat, siivous- ja puhelinkulut, tietoverkkoon liittyvät kustannukset sekä kirjanpidon kustannukset. Nämä kustannukset kohdennetaan hankkeille kuukausittain. Muita yleiskustannuksia Prizztech Oy:ssä ovat kopiot ja tulosteet, toimistotarvikkeet sekä postikulut. Näiden kustannukset kohdennetaan hankkeelle kappalemäärän perusteella; hankkeen tulosteiden ja kopioiden määrä saadaan suoraan laitteesta hankenumeron perusteella ja hankkeille otetuista toimistotarvikkeista pidetään kirjaa samoin kuin postimerkkien käytöstä. Pöysti kertoo tuntikirjanpito-ohjelman olevan heille suureksi avuksi, sillä ilman ohjelmaa heidän tulisi palkata yksi työntekijä lisää tekemään yleiskustannuksista aiheutuneita siirtoja. Yleiskustannukset ovat Prizztech Oy:ssä merkittävä kustannuserä, sillä niiden osuus on 15 % koko liikevaihdosta.

6.3 Rahoittajan suhtautuminen yleiskustannuksiin

Yleiskustannukset ovat yleensä hyväksyttävä kustannus hankkeelle, mutta usein rahoittaja pyytää lisäselvityksiä sanoo Marjo Lehto. Lisäselvityksiä on pyydetty etenkin keskushallinnon talous- ja palkkahallinnon kustannuksien laskentaperusteista, joka on ollut yleensä suurin yksittäinen yleiskustannuserä.

Myös Prizztech Oy:n hankkeissa rahoittajat ovat pääsääntöisesti hyväksyneet yleiskustannukset hankkeen kuluiksi. Arja Pöysti sanoo, että rahoittajat ovat todenneet tuntikirjanpito-ohjelman kautta lasketut yleiskustannusten siirrot jakoperusteiltaan selkeiksi ja näin ollen lisäselvityspyynnöt ovat näiden kustannusten osalta vähentyneet. Eija Kotomäen mielestä yleiskustannusten kohdistaminen on heillä ongelmaton. Myös Arja Pöystin mielestä toiminta on helpottunut sääntöjen tarkentumisen vuoksi. Olen itse samaa mieltä, että yleiskustannusten siirto rahoittajan ohjeiden mukaan on helppoa.

Satakunnan Te-keskuksen ESR-hallintosihteeri Eija Kaukovaara kertoo 15.8.2006 tekemässä haastattelussani, että pääsääntöisesti yleiskustannukset ovat hankkeelle hyväksyttävä kustannus ja suurimmaksi osaksi hankkeiden yleiskustannukset ovat työhuoneiden ja ATK-laitteiden vuokria. Yleiskustannusten kohdistamiset ovat rahoittajan näkökulmasta sujuneet ongelmitta, ainoastaan laskentaperusteet ja vuokrasopimukset saattavat puuttua ja ne toimitetaan pyydettyä. Yleiskustannusten kohdistamisia ei seurata tarkemmin kuin muitakaan hankkeen kustannuksia eikä niissä esiinny virheitä enempää kuin suoraan kohdistettavissa kustannuksissa.

Kaikkia yleiskustannuksia ei voida kohdistaa hankkeille laskentaperusteiden puuttumisen vuoksi. Tällaisia ovat esimerkiksi SAMKin talous- ja palkkahallinnon kustannukset kertoo Lehto. Syynä tähän on muuttuneet järjestelyt SAMKin sisällä. Myöskään liiketalouden, matkailun ja kulttuurin toimialan toimistohenkilökunnan palkkaa ei usein siirretä hankkeille sen työläyden vuoksi. Prizztech Oy:n hankkeissa datasiirrosta aiheutuneet kulut ja työterveysmaksut ovat ESR-ohjeiden mukaan ei-hyväksyttäviä samoin kuin tuntikirjanpito-ohjelman käyttömaksu kertoo Eija Kotomäki. Eija Kaukovaaran mukaan ei-hyväksyttäviä kustannuksia ovat esimerkiksi sellaiset kustannukset, joiden maksuaika on pidempi kuin rahoituskausi ja tietyt hallinnoijan perustoiminnot. Tällaisia saattaa olla esimerkiksi palkanlaskijan palkka. Hankkeen hallinnoijalla tulee olla mahdollisuus kantaa itse osa hankkeen synnyttämistä yleiskustannuksista.

Haastattelut ovat suuntaa antavia, mutta tämän perusteella hankkeiden yleiskustannusten kohdistamisongelmat ovat organisaation sisäisiä ja aiheutuvat lähinnä tiliöinnin vaikeudesta ja laskentaperusteiden laatimisesta. Rahoittajalle ei ole tul-

lut hankehallinnoijilta kysymyksiä yleiskustannusten kohdistamisista ja Prizztech Oy on ratkaissut ongelman hankkimalla tuntikirjanpito-ohjelman. Heidän tuntikirjanpitoon perustuvien yleiskustannusten kohdistaminen tehdään aina samalla tavalla. Yleisesti ottaen rahoittaja hyväksyy SAMKin hankkeiden yleiskustannukset, mutta kaikkia yleiskustannuksia ei kohdentaa hankkeille tiliöinnistä ja laskentaperusteista aiheutuneista hankaluuksista johtuen.

7 YLEISKUSTANNUSTEN KOHDISTAMINEN

Keskityn työssäni yleiskustannusten siirrosta aiheutuviin ongelmiin ja yritän löytää ratkaisun näiden kustannusten siirtämisen helpottamiseksi. Yleiskustannuksia ovat esimerkiksi hallinnon kulut, muistio- ja palkkasiirrot, sihteeripalvelut, rakennuksen vuokra, siivous, posti, kopiot ja tulosteet, puhelinkulut, lämmitys, sähkö, työpaikkakoulutus ja vakuutukset (Tekes 2006 [verkkodokumentti]). Yleiskustannukset maksetaan tavallisimmin organisaation hallinnosta ja hankkeiden osuus siirretään jälkikäteen hankkeille aiheuttamisperiaatteen mukaan, sillä yleiskustannuksia ei voi siirtää hankkeelle ilman perusteita. Yleisimmin kustannusten jakoperusteena pidetään työaikaa, neliömäärää tai kappalemäärää.

Opinnäytetyöni tavoitteena on luoda SAMKin projektisihteereille työkalun yleiskustannusten kohdistamiseen. Annan työni tuloksena syntyneet, opinnäytetyön liitteinä 1 - 8 olevat excel-pohjaiset laskentamallit sähköisenä projektisihteereille ja he voivat jakaa niitä eteenpäin tarvitseville. Laskentamallit ovat suoraan käytettävissä liiketalous, matkailu, tietojenkäsittely ja viestintä Porin siirroissa ja muiden tulee itse päivittää laskentamalleihin omien siirtojen tiedot. Esimerkiksi työhuoneen vuokran laskemiseen tulee siirron tekijän vaihtaa vuokratilaukset/m²-kohtaan oman toimipisteen neliöhinnan. Laskentamallien soluja ei tämän vuoksi voi lukita. Laskentamallien tiedot tulee tarkastaa ja päivittää kerran vuodessa tai tarvittaessa tietojen muututtua.

Laskentamallien käyttö on helppoa. Jokaisessa laskentamallissa on valmiina vieniselitys, johon on punaisella kirjoitettu täytettävät kohdat. Alle on jätetty tyhjää tilaa lisäselityksiä varten. Lisäksi jokaisessa mallissa on mustalla ympäröity täytettävät solut. Täytön jälkeen laskukaavat laskevat automaattisesti siirrettävän summan.

Toivon valmiiden laskentamallien selventävän yleiskustannusten kohdistamista ja helpottavan projektisihteerien työtä. Näiden mallien käyttö yhtenäistää kohdistamismenetelmää ja tämän seurauksena rahoittajien on helpompi seurata SAMKin yleiskustannusten kohdistamista, kun jokainen siirron tekijä käyttää samanlaista menetelmää.

7.1 Työajan perusteella kohdistettavat kustannukset

Yhtenä yleiskustannusten jakoperusteena hankkeille on käytetty työaika. Tällöin selvitetään työntekijän hankkeelle tehdyn työajan osuus kokonaistyöajasta ja tämän prosenttiosuuden perusteella siirretään osa yleiskustannuksista hankkeelle. Työaikaan perustuva yleiskustannusten kohdistaminen edellyttää tuntikirjanpidon täyttämistä.

Käytän seuraavissa yleiskustannusten jakoesimerkeissä työaikana seuraavaa: työntekijä tekee hankkeelle A 20 % töitä työajastaan, hankkeelle B 30 % työajastaan ja hankkeelle C 50 % työajastaan.

Hankkeen osuus työntekijän tietokoneohjelmista, puhelinkuluista, lämmityksestä ja sähköstä saadaan laskemalla hankkeelle tehdyn työaika/kokonaistyöaika - prosenttijaon mukaan. Näin ollen toimintoajurina käytetään työaika. Eli jos työntekijä työskentelee monessa hankkeessa, ei hänen palkkaa ja yleiskustannuksiaan voi siirtää kokonaisuudessaan jollekin hankkeelle, vaan nämä kustannukset tulee jakaa samassa suhteessa kuin työaikakin on jakautunut eri hankkeille. Työajan perusteella jaettavia yleiskustannuksia ovat puhelinkustannukset ja tietokoneohjelmat.

7.1.1 Tietokoneohjelmien kuukausimaksut

Satakunnan ammattikorkeakoululla on käytössä erilaisia tietokoneohjelmia helpottamassa työskentelyä. Muun muassa ostolaskujen käsittely tapahtuu sähköisesti BaswareIP-ohjelman avulla ja sen kuukausimaksu on 5,00 € käyttäjää kohden, matkalaskut kulkevat Voyager-ohjelman kautta ja sen kuukausimaksu on 12,70 €/henkilö ja taloushallinnon apuvälineenä on Meritt-ohjelma, joka maksaa 26,50 €/käyttäjä. Lisäksi työtehtävästä riippuen työntekijällä saattaa olla käytössä myös muita ohjelmia, jotka voidaan siirtää hankkeelle.

Ohjelmista aiheutuneiden yleiskustannusten siirto on melko harvinaista summien pienuuden vuoksi. Mutta jos kustannuksia siirrettäisiin, se tapahtuisi tuntikirjanpidon perusteella saatavan työajan prosenttiosuuden mukaan.

7.1.2 Puhelut

Kaikki puhelinkulut eivät ole yleiskustannuksia. Jos henkilö työskentelee 100 % yhdelle hankkeelle, voidaan hänen puhelinkulut siirtää suoraan hankkeelle. Mutta jos henkilön työaika jakaantuu eri hankkeille, ovat hänen puhelinkulunsa yleiskustannuksia. Puhelinkustannusten siirtäminen hankkeille tulisi tapahtua puhelinkeskusteluista pidetyn tuntikirjanpidon mukaan, mutta puhelinkirjanpidon pitäminen on osoittautunut erittäin hankalaksi. Näin ollen rahoittaja hyväksyy myös puhelinkustannusten siirron hankkeelle tehdyn työajan perusteella. Siirron hankkeelle voi tehdä puolen vuoden välein tai kerran vuodessa.

7.2 Pinta-alan ja työajan mukaan kohdistettavat kustannukset

Osa yleiskustannuksista, kuten vuokrat, siivous sekä tieto- ja viestintätekniiikan kustannukset lasketaan työhuoneen pinta-alan mukaan. Hankkeelle kohdistettava osuus saadaan selville työhuoneessa työskentelevän henkilön tuntikirjanpidosta.

Taulukko 2 helpottaa projektisihteerin työtä yleiskustannusten kohdistamisessa. Taulukkoon täytetään vientiselitykseen työntekijän nimi, hankkeen SEUR2-arvo ja nimi sekä kustannusten siirron ajanjakso. Vuokratkustannukset €/neliö on liiketalous, matkailu, tietojenkäsittely ja viestintä Porin tilojen vuokrat, joten muussa tiloissa työskentelevien tulee vaihtaa oikea neliöhinta. Vuokratkustannukset kuukaudelta saa selville syöttämällä neliömäärän soluun ja vuokran koko ajanjaksolta syöttämällä kuukausien määrän. Hankkeelle kuuluvan osuuden vuokrasta saa selville syöttämällä hankkeen osuus työajasta -kohtaan työajan prosenttiosuuden.

Esimerkiksi työntekijän vanhalla puolella sijaitsevan huoneen koko on 16 m², jonka hän jakaa työkaverin kanssa. Huoneen vuokra muodostuu:

$$16 \text{ m}^2/2 * 3,35 \text{ €/m}^2/\text{kk} = 26,80 \text{ €/kk}$$

Hanke A, 20 % työajasta	huonevuokra 5,36 €/kk
Hanke B, 30 % työajasta	huonevuokra 8,04 €/kk
Hanke C, 50 % työajasta	huonevuokra 13,40 €/kk

7.2.2 Tieto- ja viestintäteknikka

Tieto- ja viestintäteknikan kustannukset ja 3 ylläpitohenkilökunnan työpanos siirretään hankkeille työhuoneen pinta-alan ja hankkeille tehdyn työajan mukaan. Tieto- ja viestintäteknikan kustannukset ovat vuodelta 2005 yhteensä 206 000 € ja kustannukset perustuvat liiketalous, matkailu, tietojenkäsittely ja viestintä Porin budjetti-, tilinpäätös- ja palkkatietoihin. Kustannuksien ollessa sekä palkkaa että tieto- ja viestintäteknikasta aiheutuneita kustannuksia kuten muun muassa koneiden, järjestelmien, ohjelmien ja lisenssien kustannuksia, ei niitä voida jakaa hankkeille tuntikirjanpidon perusteella. Kustannukset jaetaan työhuoneille pinta-alan mukaan ja siitä edelleen hankkeelle hanketyöntekijän työajan mukaan.

Työhuone 16 m² on jaettu kahdelle työntekijälle.

$$(16 \text{ m}^2/2) / 5 \text{ 500 m}^2 * 206 \text{ 000 €} / 12 \text{ kk} = 24,97 \text{ €/kk}$$

Tieto- ja viestintäteknikan kustannukset huonetta kohden on 24,97 €/kk (Muistiotosite siirrosta: Liite 3). Tämä summa kohdistetaan hankkeen kuluiksi työntekijän työajan suhteessa.

Hanke A, 20 % työajasta	tieto- ja viestintäteknikka 4,99 €/kk
Hanke B, 30 % työajasta	tieto- ja viestintäteknikka 7,49 €/kk
Hanke C, 50 % työajasta	tieto- ja viestintäteknikka 12,49 €/kk

7.2.3 Siivous

Siivouskulut jaetaan samalla periaatteella hankkeille kuin huoneiden vuokrat. Siivous on usein ulkoistettu palvelu ja esimerkiksi liiketalous, matkailu, tietojenkäsittely ja viestintä Pori ostaa palvelun Porin kaupungin toimitilayksiköltä. Vanhan puolen työhuoneiden siivouskustannukset ovat 1,46 €/m²/kk (Muistiotosite siirrosta: Liite 4) ja uuden puolen työhuoneiden 1,26 €/m² (Muistiotosite siirrosta: Liite 5).

Työntekijän vanhalla puolella sijaitsevan huoneen koko on 16 m², jonka hän jakaa työkaverin kanssa. Huoneen siivous muodostuu:

$$16 \text{ m}^2/2 * 1,46 \text{ €/m}^2/\text{kk} = 11,68 \text{ €/kk}$$

Hanke A, 20 % työajasta	siivous	2,34 €/kk
Hanke B, 30 % työajasta	siivous	3,50 €/kk
Hanke C, 50 % työajasta	siivous	5,84 €/kk

7.3 Kappalemäärän mukaan kohdistettavat kustannukset

Osalle yleiskustannuksia voidaan selvittää hinta/kpl. Tällaisia kustannuksia ovat muun muassa tulostettu tai kopioitu paperi ja postituskulut.

7.3.1 Kopiot ja tulosteet

Kopioinnin ja tulostamisen kustannukset jaetaan hankkeelle tulosteiden/kopioiden kappalemäärän perusteella. Yhden kopion/tulosteen hinta saadaan laskemalla kaikki siitä aiheutuneet kustannukset yhteen ja jakamalla ne laitteelle arvioidun tulostus-/kopiokappalemäärän mukaan. Laitteen arvioidun tulostus-/kopiokappalemäärän saa laitteen valmistajalta. Esimerkiksi lasketaan yhteen kopiokoneen vuoden leasing-vuokra tai hankintahinta jaettuna käyttövuosilla, käyttökulut, musteet ja kopiopaperi ja näiden yhteissumma jaetaan koneen keston arvioidulla kappalemäärällä. Näin saadaan hinta yhdelle kopiolle. Kopiokoneisiin pystytään asettamaan erilaisia seurantoja, esimerkiksi jokaiselle projektille oma laskuri tai sitten pidetään itse kirjaa hankkeelle kopioiduista kappalemääristä. Näiden perusteella on helppo siirtää kopioinnista/tulostuksesta aiheutuneet kustannukset hankkeelle.

Kopiopaperin hinta

Kopiopaperi 1 rs (500 kpl) 2,12 €

Yksikköhinta paperille $2,12 \text{ €} / 500 = 0,004 \text{ €}$

Vanhalla puolella sijaitseva leasing-vuokrattu kopiokone (Liite 6)

Kopiokoneen vuokra on 930,75 €/3 kk eli yhteensä 3723 €/vuosi

Kopiomäärä vuodessa 32 324 kpl¹

Vuokra/kopio $3\,723 \text{ €} / 32\,324 \text{ kpl} = \underline{0,115 \text{ €}}$

Xeroxin yksikköhinta kopiolle on 0,00811 €

Yhden paperin hinta 0,004 €

Yhden kopion hinta on 0,13 €

¹ perustuu kopiokoneen valmistajan ilmoittamaan kopiointimäärään

Uudella puolella sijaitseva oma kopiokone (Liite 7)

Kopiokoneen hinta 10 607,90 € ja koneen kestoikä 5 vuotta

$10\,607,90\text{ €} / 5\text{ vuodella} = 2\,121,58\text{ € vuosi}$

Kopiokoneen hankintahinta/kopiointimäärällä

$2\,121,58\text{ €} / 199\,992\text{ kpl} = 0,011\text{ €kopio}$

Ylläpidon kustannukset/vuosi 1 512,76 € ja kopiointimäärä 199 992 kpl²

$1\,512,76\text{ €} / 199\,992\text{ kpl} = 0,008\text{ €kopio}$

Yhden paperin hinta 0,004 €

Yhden kopion hinta on 0,023 €³

Tulostuksen hinta (Liite 8)

Tulostimen hankintahinta 4 402,98 € ja tulostusmäärä noin 200 000 kpl⁴

Hankintahinta/kopio $4\,402,98\text{ €} / 200\,000\text{ kpl} = 0,022\text{ €}$

Väritulosteen hinta (valmistajan tietojen mukaan) 0,074 €

Paperin hinta 0,004 €

Yhden tulosteen hinta on 0,10 €

7.3.2 Postitus

Postikulujen kohdistaminen hankkeille perustuu kappalemääriin. Postittaessa kuoreen merkitään hankkeen numero. Postitus punnitaan ja paino kirjataan postituksen numeron kanssa postilistaan. Porin kaupungin yhteislaskun liitteenä on postilista, josta näkyy postituksen hinta ja sen perusteella on helppo tehdä yhteenveto hankkeen postikulujen kohdistamista varten.

Edellä mainitut yleiskustannukset ovat hankemaailmassa yleisimmin kohdistettuja yleiskustannuksia. Haastattelujeni perusteella muita yleiskustannuksia ei ollut.

² perustuu kopiokoneen valmistajan ilmoittamaan kopiointimäärään

³ pyöristyksestä johtuen Excel-taulukossa eri hinta

⁴ perustuu tulostimen valmistajan ilmoittamaan tulostusmäärään

8 POHDINTA

8.1 Työn yhteenveto

Opinnäytetyössäni selvitin lukijalle Euroopan sosiaalirahaston maailmaa projektin hakemisesta sen toteuttamiseen ja kerroin ESR-rahoitteisten hankkeiden taloushallinnosta. ESR-rahoitteisten hankkeiden rahoittaja antaa hankkeen toteuttajalle selkeät ohjeet hyväksyttävistä ja ei-hyväksyttävistä kustannuksista ja näiden ohjeiden perusteella hankkeen hallinnoijan on helppo toteuttaa ESR-hankkeen taloushallintoa. Lisäksi ohjeistin hankkeille kuuluvien yleiskustannusten kohdistamisessa kertomalla erilaisista kustannuksista ja antamalla laskentakaavat yleiskustannusten siirtoihin.

Työni tulosten käyttäjinä ovat muun muassa SAMKin projektisihteerit ja sitä voidaan jakaa myös muille halukkaille oppaaksi yleiskustannusten kohdistamiseen. Jaan cd:lle tallennetut laskentamallit SAMKin projektisihteereille ja he voivat muokata laskentamalleja omien tarpeidensa mukaisesti. Laskentamallit ovat suoraan käytettävissä liiketalous, matkailu, tietojenkäsittely ja viestintä Porin hankkeiden yleiskustannusten siirroissa. Opinnäytetyöstä löytyy vastauksia myös ESR-hankkeiden taloushallintoon liittyvissä asioissa.

Yleiskustannusten kohdistamisen hyödyllisyyttä mietittäessä opinnäytetyöni valmistuu oikeaan aikaan keskustelujen ollessa kuumimmillaan. Tällä hetkellä SAMKissa keskustellaan yleiskustannusten kohdistamisen hyödyllisyydestä ja siitä, jätetäänkö siirrot hankkeille tekemättä. Työni avulla pystytään osoittamaan yleiskustannusten osuus kokonaiskustannuksista ja miten yleiskustannukset jakautuvat eri kululajeille.

Yleiskustannusten siirtoihin käytetään vuosittain suhteellisen paljon työaika, jotta saadaan hankkeille kuuluvat kustannukset pois hankehallinnoijalta. Siirtojen tekemiseen osallistuvat siirron tekijän lisäksi myös sen kirjanpito-ohjelmaan syöttäjä, tarkastaja ja hyväksyjä. Näiden lisäksi tulee kirjanpito-ohjelmiston lisäveloi-

tus käytön suhteen. Kohdistettavien yleiskustannusten tulee kuitenkin olla melko suuria, jotta siirto kannattaa tehdä. Kohdistaminen ei varmasti kannata, jos siirron tekee henkilö, jonka palkkoja ei saada laitettua hankkeelle. Liiketalous, matkailu, tietojenkäsittely ja viestintä Porissa siirrot tekee pääsääntöisesti projektisihteeri, joka voi kirjata työhön käytetyt tunnit hankkeelle. Yksittäisten kululajien kohdalla kohdistamiset kannattavat kuten vuokrien kohdalla tuli todistettua.

8.2 Työn tulosten arviointi, tavoitteiden saavuttaminen

Työni tavoitteina oli selventää hankkeille kuuluvien yleiskustannusten kohdistamismenetelmiä, levittää projektisihteerien hiljaista tietoa ja luoda yhtenäiset laskentamallit yleiskustannusten siirtoon. Tavoitteet saavutin omasta mielestäni melko hyvin ja saamani palautteen johdosta uskon työni palvelevan tulevia projektisihteereitä. Hankkeiden taloushallintoon liittyvä tieto oli melko hyvin jokaisen keskusteluissa mukana olleen projektisihteerin hallussa. Näin ollen suunnitelmana ollut uuden tiedon levittäminen projektisihteereille jäi saavuttamatta. Syynä tähän on mielestäni yhteinen työhistoria O'Sadassa, jolloin menetelmiä ym. tietoa jaettiin projektisihteerien työnteon ohessa ja yhteisissä palaverissa.

Opinnäytetyössä mainitut yleiskustannukset ovat yleisimmin siirrettyjä ja kaikkien projektisihteerien tiedossa. Minulle uusia, ennen kohdistamattomia yleiskustannuksia ei tavoitteestani huolimatta ilmaantunut. Toivoin löytäväni uusia kohdistettavia, mutta opinnäytetyön aikana selvisi, etteivät muut toimialat kohdenna yleiskustannuksia samassa määrän kuin liiketalous, matkailu ja kulttuuri. Toivonkin muiden toimialojen hyödyntävän laskentamallejani ja tekevän niiden pohjalta enemmän yleiskustannusten siirtoja hankkeille.

Tein excel-pohjaiset laskentamallit yleiskustannusten kohdistamiseen. Laskentapohjien luomisessa opinnäytetyölleni asettamani tavoitteet eivät täysin toteutuneet. Luulin saavani valmistettua valmiimmat laskentapohjat yleiskustannusten kohdistamiseen, mutta ongelma on tällä hetkellä niin pinnalla, etten saanut haluamiani vastauksia tiliöinteihin. Alkuperäisen suunnitelman mukaisissa excel-pohjaisissa yleiskustannusten siirtojen laskentamalleissa olisi ollut valmiina tili-

öinnit ja laskentakaavat, jolloin siirron tekijän tulisi vain laittaa tarvittavat luvut oikeisiin soluihin. Suunnitelmasta täytyi jättää pois valmis tiliöinti, sillä siirtojen tilistä ei ole varmuutta. Tällä hetkellä mietitään SAMKIn sisällä tehdäänkö esimerkiksi laitevuokrien siirtoja enää lainkaan ja jos tehdään, onko laitteiden vuokraus maksullista palvelutoimintaa. Jos se on maksullista palvelutoimintaa, niin mitä kustannuksia vuokran saava toimipiste voi kirjata vastapuolelle. Toivon työni kuitenkin herättävän keskustelua yleiskustannusten kohdistamisen hyödyllisyydestä ja SAMKIn luovan käytänteet niiden yhtenäisiin tiliöinteihin.

8.3 Opinnäytetyöprosessin arviointi

Opinnäytetyötä tehdessäni kohtasin muutamia melko suuria ongelmia, joiden kohdalla jouduin miettimään työni tarkoitusta. Alkuperäisen suunnitelman mukaan työni piti valmistua jo vuonna 2005, mutta O'Sadan (silloinen toimeksiantajani) hajauttamisen vuoksi työni aloittaminen siirtyi seuraavalle vuodelle. Oman työuran jatkuminen SAMKissa oli epävarmaa enkä tiennyt, onko työlleni tarvitsijaa. Työni kuitenkin jatkuivat liiketalouden, matkailun ja kulttuurin toimialalla ja opinnäytetyöni aihe oli edelleen tärkeä ja ajankohtainen, joten aloitin työn tekemisen.

Kesällä 2006 teimme hankkeille yleiskustannusten siirtoja ja jouduimme taas pohtimaan siirtojen hyödyllisyyttä ja työn määrää suhteessa siitä saatavaan hyötyyn. Jälleen on nostettu ilmaan kysymys, kannattaako yleiskustannusten pieniä summia kohdistaa hankkeille vai onko siirtojen vaatimat työpanokset suurempia kuin siirrostaa saatava hyöty. Osan mielestä siirtojen tekeminen kannattaa, sillä yleiskustannuksiin on varattu rahaa ja jossain hankkeissa ne ovat osa omarahoitusosuutta. Jos siirtoja ei tehdä, jää kustannukset sen toimipisteen kannettavaksi, jossa henkilökunta työskentelee, esimerkiksi suurin osa liiketalouden, matkailun ja kulttuurin toimialan hankkeista hallinnoidaan liiketalous, matkailu, tietojenkäsittely ja viestintä Porissa. Siirtojen ”vastustajien” mielestä siirtoihin kuluu liian monen ihmisen työpanosta ja summat ovat usein pieniä, joten niistä saatu hyöty on pientä. Yleiskustannuksien kohdistamista ei ole tekemässä ainoastaan siirron tekijä vaan siihen osallistuu myös muun muassa hyväksyjät ja siirron kirjanpito-ohjelmaan

syöttäjä. Mielestäni siirrot olisi parasta tehdä kerran vuodessa keskitetysti, jolloin siirron summa on suurempi ja työhön kuluva aika pienempi.

Opinnäytetyön sisältöä suunnitellessa oli työn rajaaminen aluksi vaikeaa. Tavoitteena oli luoda opas kaikkien SAMKin projektisihteerien käyttöön, mutta EU-rahoitusten laajuus ja rahoittajien toisistaan poikkeavat ohjeet pakottivat supistamaan aluetta. Omakohtaisen kokemuksen vuoksi rajasin työni koskemaan TE-keskuksen rahoittamia ESR-hankkeita. Rajauksen vuoksi työni eteni helposti, sillä asia oli minulle tuttua ja opinnäytetyön työstämisen aikana huomasin tietoni ESR-hankkeiden taloushallinnosta olevan laaja. Opinnäytetyön aiheen ollessa lähellä omaa työtäni työn tekeminen oli vaivatonta ja mielenkiinto opinnäytetyön tekemiseen säilyi koko prosessin ajan. Lisäksi opinnäytetyön tulosten eli laskentamallien tullessa myös omaan käyttöön, pysyi työhön käytetty panostus korkeana. Halusin tehdä työni mahdollisimman hyvin ja toivon, että siitä on todellista hyötyä.

LÄHTEET

Alhola, K. & Lauslahti, S. 2000. Laskentatoimi ja kannattavuuden hallinta. Porvoo. WS Bookwell Oy

EU-rahoituksen opas 2005. Eurooppa-tiedotus 14.9.2005. [verkkodokumentti]. [viitattu 26.8.2006]. Saatavissa: <http://www.eurooppa-tiedotus.fi/doc/fi/rahoitus/rahoitusopas2005.pdf>

Kaukovaara, E. 2006. ESR-hallintosihteeri, Satakunnan TE-keskus. Pori. Haastattelu 15.8.2006. Haastattelijana Anette Maja. Muistiinpanot haastattelijan hallussa.

Kinnunen, J., Leppiniemi, J., Martikainen, T. & Virtanen, K. 2000. Yrityksen taloushallinnon perusteet. Keuruu. Otavan Kirjapaino Oy

Lehto, M. SAMK T&K-hankkeet LTMK [sähköpostiviesti]. Vastaanottaja: anette.maja@bit.spt.fi. Lähetetty 21.8.2006 klo 12.02. [viitattu 26.8.2006].

Lehto, M. Projektisihteeri, SAMK. Pori. Haastattelu 17.8.2006. Haastattelijana Anette Maja. Muistiinpanot haastattelijan hallussa.

Lindroos, S. Toimistosihteeri, SAMK. Pori. Haastattelu 17.8.2006. Haastattelijana Anette Maja. Muistiinpanot haastattelijan hallussa.

Lumijärvi, O-P. & Kiiskinen, S. & Särkilahti, T. 1995. Toimintolaskenta käytännössä. Porvoo. WSOY

Länsi-Suomen lääninhallitus 2006. Opas projektin toteuttajalle 28.6.2006. [verkkodokumentti]. [Viitattu 26.8.2006].

Saatavissa:

[http://www.laaninhallitus.fi/lh/lansi/siv/home.nsf/pages/205C078F87FDDDBEC2256CCA00341E00/\\$file/Opasprojektintoteuttajalle_280206.pdf](http://www.laaninhallitus.fi/lh/lansi/siv/home.nsf/pages/205C078F87FDDDBEC2256CCA00341E00/$file/Opasprojektintoteuttajalle_280206.pdf)

Neilimo, K. & Uusi-Rauva, E. 2005. Johdon laskentatoimi. Helsinki. Edita Prima Oy

Pöysti, A. Hallintosihteeri & Kotomäki, E. Hankesihteeri, Prizztech Oy. Pori. Haastattelu 17.8.2006. Haastattelijana Anette Maja. Muistiinpanot haastattelijan hallussa.

SAMK 2006a. SAMKin projektien määrä 2006 [verkkodokumentti]. [Viitattu 26.8.2006]. Saatavissa: <http://www.samk.fi/osata/>

SAMK 2006b. Tutkimus ja kehittäminen vuonna 2005. [julkaisematon]

SAMK 2006c. SAMKin T&K-toiminnan tilinpäätöstiedot 2005. [julkaisematon]

Satakunnan TE-keskus 2006. ESR-hankkeen käynnistäminen. [verkkodokumentti]. [Viitattu 26.8.2006].

Saatavissa: <http://www.te-keskus.fi/web/tesat.nsf/FrameSetFIN?OpenFrameSet>

Suomen Yrittäjät 2006. TE-keskuksille 91 milj. euroa ESR-varoja. [verkkodokumentti]. [Viitattu 26.8.2006]. Saatavissa:

<http://www.yrittajat.fi/sy/bulletin.nsf/HeadlinesPublicFin/D186C0D0A9E23893C22570FC00207096>

Tekes 2006. Välittömät ja välilliset kustannukset. [verkkodokumentti]. [Viitattu 26.8.2006]. Saatavissa:

(http://www.tekes.fi/fin/julkaisut/6po_elamankaari/osa4.html#kustannukset)

Työministeriö 2003a. Euroopan sosiaalirahaston ohje ESR 20 0/32/2003 TM ja sen liite, 21.7.2003. Työministeriö.

Työministeriö 2003b. Euroopan sosiaalirahaston ohje ESR 21 0/33/2003 TM. 21.7.2003. Työministeriö.

Työministeriö 2005. Euroopan sosiaalirahaston Euroopan sosiaalirahaston ohje ESR 27 0/11/2005 TM ja sen liite, 1.7.2005. Työministeriö.

Työministeriö 2006a. Hallinnon opas ESR-projektin toteuttajalle 6.7.2006. [verkkodokumentti]. [Viitattu 26.8.2006]

Saatavissa:

http://www.mol.fi/esr/fi/___yleiset/hallinnonopas0706.pdf#search=%22hallinnoijan%20opas%20Besr%22

Työministeriö 2006b. ESR Suomessa. [verkkodokumentti]. [Viitattu 26.8.2006].

Saatavissa: http://www.mol.fi/esr/fi/esr_suomessa/index.jsp

Työministeriö 2006c. Projektin haku ja toteutus 2006. [Verkkodokumentti]. [Viitattu 26.8.2006].

Saatavissa: http://www.mol.fi/esr/fi/projektin_haku_ja_toteutus/index.jsp

Työministeriö 2006d. ESR-projektin seuranta ja raportointi. [Verkkodokumentti].

[Viitattu 26.8.2006]. Saatavissa: <http://www.teho.net/esr/>

Ulkoasiainministeriö 2003. EU-rahoituksen opas. Eurooppa-tietoa 173/2001. Helsinki: J-Paino Oy

Vehmanen, P. & Koskinen, K. 1998. Tehokas kustannushallinta. Porvoo. WSOY

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä. Gummerus Kirjapaino Oy.

